

12 17.9.2014

KIRKKO & KOTI

Sanna sai
uuden munuaisen
→ 16

Ryhtyisitkö ystäväksi
yksinäiselle?

→ 4-5

Hiljaisuuden
kutsu

→ 2

kaikon
se
kestää?

Parisuhdeleiriltä eväitä arkeen

→ 8-9

AJANKOHTAISTA

Virsikirjan lisävihko valmisteilla

Virsi on rukous, joka kantaa kirkon uskoa ja oppia.

"Kun ajattelen maailman tilannetta juuri nyt, niin mielessäni on virsi 600 eli *Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan*, joka on syntynyt keskitysleirillä saksalaisen papin **Dietrich Bonhoefferin** kynästä ja siinä on **Anna-Maija Raittilan** suomennos. Siinä on jotain, joka tuo tähän tilanteeseen hienon viestin", toteaa virsikirjan lisävihkoa valmistelevan työryhmän puheenjohtajana toimiva Puijon seurakunnan kirkkoherra **Jaana Marjanen**.

Päivityksen aika

Virsikirjan lisävihkon valmistelu käynnistyi kirkolliskokouksen aloitteesta vuonna 2010. Edellisestä virsikirjan päivityksestä on ehtinyt kulua jo liki kolmekymmentä vuotta.

"Vuoden 1986 jälkeen on tullut paljon uu-

sia hienoja hengellisiä lauluja, joita kirkoissa käytetään. Toisaalta meillä on aihealueita, kuten kansainvälistyminen ja monikulttuurisuus, jotka puuttuvat virsikirjasta. Lisävihko vastaa juuri näihin kysymyksiin ja aihealueisiin", Marjanen kuvaa.

Virsikirjan lisävihkoon tulee täysin uusia sävellyksiä ja tekstejä, jotka edustavat musiikin eri tyylejä.

"Mukana ei ole yhtään virttä, joka olisi sellaisella sävelmällä, joka virsikirjassa jo on, vaan kaikki ovat virsikirjaan uusia."

Herättänyt kiinnostusta

Jaana Marjanen kertoo, että virsikirjan lisävihkon valmistelu on herättänyt valtavasti kiinnostusta.

Maistiaisia uusista virsiehdotuksista saadaan Puijon kirkossa lokakuun alussa.

"Kun virsi kiinnostaa, niin se kertoo siitä, että virret merkitsevät paljon suomalaisille. Kirkossa tästä voidaan olla tyytyväisiä ja nyt pitäisikin ottaa vaarin siitä, että pidetään virsiä esillä. Virsi on rukous, joka kantaa kirkon uskoa ja oppia, ja sanoittaa ihmisen kokemusta pyhän Jumalan edessä."

ANNE HEIKKINEN

Jos kaikki menee suunnitelmien mukaan, virsikirjan lisävihko otettaisiin käyttöön adventtina vuonna 2016. Maistiaisia uusista virsistä on saatavilla kuitenkin Puijon kirkossa jo 5.10, jolloin jumalanpalveluksessa lauletaan ehdotukseen mahdollisesti tulevia virsiä.

+ **Tuomiokirkon**, Alavan, Kallaveden ja Puijon seurakunnat lahjoittivat oman osansa tämän vuoden Yhteisvastuukeräyksen tuotosta Kuopion kaupungin saattohoidon tukiyksikölle Harjulan sairaalassa.

Lahjoitussumma oli yhteensä 5600 euroa.

Suurin hankinta on ilmapatja, jonka hinta on yli 3000 euroa. Loppusummalla hankitaan muita saattohoitopotilaan arkea helpottavia apuvälineitä.

Järvi-Kuopion seurakunta lahjoitti keräysosuutensa oman alueensa laitoshoidolle käytettäväksi saattohoitopotilaiden hyväksi.

Männistön seurakunnan osuus puolestaan osoitettiin Kirkkopalveluille, joka jakaa summan kotimaan ja ulkomaan keräyskohteille.

+ **Kansanedustaja Jani Toivola** lähtee mukaan syksyn seurakuntavaalien kampanjakasvoksi. Omien, kirkon kanssa käymien ki-puilujensa kautta Toivola sanoo huomanneensa, että vaikuttamisen ja äänestäminen seurakun-

Tuomiorovasti Ilpo Rannankari ja Kallaveden seurakunnan diakoni Irene Savolainen luovuttavat lahjoituksen Harjulan sairaalan osastonlääkäri Hanna Sepälle.

vaaleissa ovat oikeita tapoja muokata kirkkoa ja seurakuntaa.

see myös vaalikoneeseen, joka aukeaa 13. lokakuuta.

+ **Seurakuntavaalien** ehdokasasettelu on päättynyt. Käy tutustumassa ehdokkasiin ja äänestysaikatauluun osoitteessa **www.kuopionseurakunnat.fi/seurakuntavaalit** Saman osoitteen kautta pää-

USKO HYVÄN TEKEMISEEN

PÄÄKIRJOITUS

Hiljentymisen vaikeus

Näin aikoinaan ilmoituksen arkiretriitistä. Innostuin ja ilmoittauduin mukaan yksilöohjaukseen. Ensimmäisessä kokoontumisessa sain tehtävät ja huomasi, että niitä olikin joka päivälle omansa. Jakso osui hyvin kiireiseen elämänvaiheeseen ja ensimmäisen viikon olin vielä matkoilla. Tuntui haasteelliselta löytää jokaiselle päivälle aika hiljentymiseen.

Tarkkanäköinen ohjaajani kysyi ensimmäisessä tapaamisessamme "Haluatko jatkaa arkiretriittä?" Vastasin rehellisesti "En, mutta jatkan silti. Minusta tuntuu, että tämä on minulle tällä hetkellä hyvin tarpeellista." Retriitti nousee aina tarpeesta, ei pakosta. Koin voimakkaasti, että minulla oli tarve pysähtymiseen, vaikka se tuntui vaikealta. Niin alkoi oma kahdeksan viikkoa kestävä taipaleeni. Aavistukseni osui oikeaan, hiljentyminen oli minulle todella hyödyksi.

Alussa oli vaikea keskittyä. Tuntui, että ajatukset karkasivat väkisin elämän kiireisiin. Minulle oli tärkeää toistuva rytmi. Lopetin oman mietiskelyni aina Isä meidän -rukoukseen, uskontunnustukseen ja Herran siunaukseen. Opin olemaan suorittamatta tehtäviä ja hyväksyin sen, että ajatukseni leijaillivat välillä muualle. Kirjasin hajanaiset ajatukseni päiväkirjaan.

Antoisinta olivat keskustelut ohjaajani kanssa. Päiväkirjamerkintöjä kerrattessa tuntui, että punainen lanka kaiken keskeltä alkoi löytyä. Oli tärkeää saada sanoitettua kärsivälliselle kuulijalle ajatukseni vyyhti. Puhuesssa ajatukset saivat selvemmän säveln. Mie-

leenä jäi erityisesti, että ajatuksiini nousi alussa paljon laulujen sanoja. Myös sakramentit: kaste ja ehtoollinen muodostuivat merkitykselliseksi. Vesi oli usein läsnä pohdinnoissani.

Retriitti

nousee aina

tarpeesta

Arki on arkea. Juuri siksi on tärkeää löytää arjen keskellä hiljentymisen, raamatunluvun ja rukouksen hetki. Jo ennen arkiretriittä minulla oli tapana aloittaa aamuni lukemalla minulle tärkeitä kirjoja, jotka sisältävät kullekin päivälle omat rukouksensa ja raamatuntekstinsä.

Päivän päättävä hiljentyminen ei ole vieläkaan täysin onnistunut, mutta sain arkiretriitistä uskon siihen, että voin kehittyä. Toivon, että löydän oman hiljentymisen muotoni.

"Tie valmis on voin löytää sen, keskellä kysymyksien." (virsi 511).

MINNA SIIKANIVA
minna.siikaniva@evl.fi

Rehellisyys ja rohkeus mahdollistavat muutoksen

Hiljaisuutta kohtaan tunnettu kiinnostus on lisääntynyt viime vuosina. Hiljaisuus on yksinkertaisuutta. Mietiskely hiljaisuudessa voi auttaa oivaltamaan, mikä elämässä on oleellista ja merkityksellistä.

Teologian tohtori **Pirkko Lehtiö** pääsi yli 20 vuotta sitten kansainvälisissä koulutuksissa sisälle hengellisten harjoitusten maailmaan ja alkoi opettaa niitä Suomessa. Lehtiö oppi antamaan uskonelämässään tilaa omakohtaisille kokemuksilleen, tunteilleen ja mielikuvitukselleen. Lehtiö sanoo, että rukouksen sisältö on vuoropuhelu Jumalan kanssa. Hiljentyessään ihminen kohtaa Jumalan lisäksi oman itsensä. Hengellisissä harjoituksissa mietiskellään rauhassa ja kiireettömästi Jumalan sanaa.

Tavoitteena raamatun-luku ja rukous

Arkiretriitti käydään normaalisti päivärytmissä ja elämässä. Oleellista on miten jokapäiväiseen elämään saadaan sopimaan hiljentymisen, raamatunluku ja rukoulu. Esi-merkiksi elämän käännekohtissa voi nousta tarve hiljentymiseen. Retriittä ei kuitenkaan suositella elämän kriiseissä.

"Meitä kehoitetaan rukoilemaan, mutta ei anneta tarkkoja ohjeita miten. Kirkossa puhutaan paljon. On saarnoja, hartauspuheita ja raamatunselityksiä. Luterilaissa perinteessä ei ole vuorovaikutuksen kulttuuria. Pitäisi ottaa tosissaan, miten ihminen kokee raamatuntekstin ja mitä se merkitsee hänen elämässään. Retriteissä ja raamatutupiireissä pystytään jonkun verran jakamaan kokemuksia, mutta ne eivät ole kovin yleisiä ja tapahtuvat usein ryhmissä", pohtii Lehtiö.

"Minulle oli merkityksellistä hiljentymisessä se, että opastettiin kirjoittamaan omat pohdintani ja se mitä Raamatussa sanottiin. Sain kohdata toisen ihmisen, jolle sain sanoi-

tettua kokemukseni. Hän oli juuri minua varten, mihin sijoitan itseni kertomuksessa ja mitä se merkitsee minulle. Kuka Jeesus on ihmisenä ja Jumalana? Evankeliumikertomukset inhimillistävät. Niitä ei pelkästään lueta vaan ne eletään mukana, yhtenä osallistujana. Tähän tarvitaan mielikuvitusta ja rohkeutta. Mielikuvitus ei ole peikko, vaan lahja."

Mielikuvitus on lahja

Pirkko Lehtiö kertoo arkiretriitin rakenteesta. "Arkiretriitin alussa pysähdytään pohtimaan, kuka minä olen ja kuka on Toinen, joka on läsnä siinä tilanteessa. Kenen edessä hiljennyn? Koetaan oivallus siitä, että voin hiljentyä Jumalani edessä. Pohditaan, millainen on Jumala?"

"Seuraavaksi aloitetaan tutustuminen Jeesukseen. Kuka ja millainen on Jeesus evankeliumiteksteissä ja ihmisenä. Evankeliumin kertomusten äärelle rakennetaan näyttäjä. Pysähdytään miettimään mitä kertomuksessa

tapahtuu, kuka puhuu, minkälainen tunnelma on, mihin sijoitan itseni kertomuksessa ja mitä se merkitsee minulle. Kuka Jeesus on ihmisenä ja Jumalana? Evankeliumikertomukset inhimillistävät. Niitä ei pelkästään lueta vaan ne eletään mukana, yhtenä osallistujana. Tähän tarvitaan mielikuvitusta ja rohkeutta. Mielikuvitus ei ole peikko, vaan lahja."

Hiljentyminen on opeteltava

"On tärkeää löytää omille tunteille nimi ja uskallus kohdata ne. Tunteet osoittavat mitä minussa ja elämässäni tapahtuu juuri nyt."

"Olen saanut ohjaajana kuulla paljon. On käsitämätöntä, millä tavalla Jumala toimii eri ihmisten kohdalla. Miten yllättävää ihmettelyn iloa se on."

"Hiljaisuudessa voi tulla esiin mitä vaan. Ei ole olemassa tiettyjä kysymyksiä tai asioita jotka ilman muuta tulevat esiin. Retriittiläisen pitää olla itsensä kanssa rehellinen. Raamatunkohta voi nostaa omasta elämästä esiin asian, jonka on halunnut työntää pois. Ei ole huomannut, että on korjaamisen paikka. Jostakin asiasta voi ajatella eri tavalla ja hiljaisuudessa se näyttäytyy uudessa valossa. Pitää uskaltaa olla rehellinen ja rohkea, eikä pitää kiinni vanhasta. Raamatun lukeminen uudella tavalla voi nostaa esiin muutostarpeen ja sille pitää uskaltaa antaa. Prosessi vie aikansa ja hiljentyminen on opeteltava", Lehtiö painottaa.

"Oma kokemukseni oli, että löysin itseni Hongkongista. Suunnitelma oli jo pinnan alla. Minulla oli Hongkongista pieni kokemus, mutta oma arkiretriitini osui juuri ratkaisuvaiheeseen", muistelee Lehtiö.

MINNA SIIKANIVA

Kuopion seurakuntien järjestämä arkiretriitti 22.-29.10. Ilmoittautuminen ja lisätietoja 10.10. mennessä Raija Luomanperä 040 4848248, raija.luomanpera@evl.fi

Pirkko Lehtiö

- +** syntynyt Juvalla 26.8.1932.
- +** väitteli tohtoriksi vuonna 1979.
- +** viihittiin ensimmäisten naisten joukossa papiksi vuonna 1988.
- +** retiriittiohjaajan koulutus vuonna 1989.
- +** seurakuntatyön kokemusta lähes 20 vuotta.
- +** lisäksi toiminut muun muassa Kirkon kasvatustieteiden keskuksen varhaiskasvatuksen sihteerinä 1975-1978, Helsingin hiippakunnan koulutussihteerinä 1978-1984 ja pääsihteerinä 1985-1989, Suomen Lähetysseuran Hongkongin Luterilaisen Teologisen seminaarin professorina 1986-1996, jonka jälkeen jäi eläkkeelle.
- +** julkaissut useita kirjoja.

"Hiljentyminen voi olla vaarallista, voi löytää itsensä vaikkapa Hongkongista", sanoo teologian tohtori Pirkko Lehtiö pilke silmäkulmassaan.

KOLUMNI

Surutalossa

Pöytäpinnot ovat täynnä kukkakimppejä, joka puolella valkoista ja vihreää; taivaallisen rauhan ja puhtauden väri yhdessä toivon, kasvun ja iankaikkisen elämän värin kanssa. Molempien värien voidaan ajatella symboloivan uutta alkua, uutta elämää. Yksi talon asukas on kuitenkin poissa, elämä hänen osaltaan on ohi. Hänet on saatettu matkaan omassa kodissaan. Ethän soita ovikelloa -lappu on siirretty ulko-ovesta eteiseen. Sitä ei enää tarvita. Saattamisen matka on päättynyt. Talo on hiljainen. Surutalo. Kaikki puhuvat rauhallisella äänellä. Jos kahvikuppien kilinä ja keskustelut välillä yltyvät tai odottamaton nauru tyrskähtää, pian taas palataan kuulostelemaan hiljaisuutta. Yksi kävijä kertoo juuri nähneensä valkoisen höyhenen leijuvan parvekkeelle. Joku avaa kortteja, lukee lauseita, jotka on lähetetty osanotoksi ja lohduksi. Näin kuluu päiviä.

Uusi elämä, uusi

alku. Kuoleman mysteeri. Saattojoukko on luvannut lähtevälle jatkaa elämää, pärjätä ja pitää huolta toisistaan. Surun ja ikävän keskellä kaikki luvattu tuntuu mysteeriltä niin kuin kuoleman. Miten elämää jatketaan, kun rakas ihminen on poissa? Aikakauslehdet ovat täynnä selviytymistarinoita, mutta ne eivät lähtämättä surun keskellä lohduta. Jokaisen on elettävä ja luotava tarinansa itse; yksin, vaikkakin aina suhteessa toiseen, suhteessa häneen, jota ikävoi ja suhteessa niihin, jotka jäävät suremaan rinnalla, suremaan omaa menetystään.

On sanottu, että elämä on kuin näytelmä, jossa esiintyjät vaihtuvat. Kuka vuorollaan poistuu näyttämöltä. Jokainen jättää itsensä mentävän aukon. Talo tyhjenee lähtijänsä verran.

Ja vaikka tavarat ovat paikoillaan - tuossakin kaksi pientä lasista lintua nököttää lipaston päällä, toinen valkoinen, toinen punainen - vaikka ihmisiä tulee ja menee, talo on silti jotenkin tyhjä.

Jatkuuko näytelmä jossain toisessa ulottuvuudessa, onko kuoleman jälkeistä näytelmää? Mieli on tyhjää täynnä. Tai, kun mieleen nousee lause, se päättyy kysymysmerkkiin. Kysymys leijuu vastausta odotellessa.

Joku muistaa juuri joukosta poistuneen sanoneen, että hänelle metsä oli kirkko. Tuo muisto, karviaisten poimiminen piikikkäästä pensaasta ja syysaurinko, kaikki tämä, tuovat mieleen virren Maat metsät hiljennä. Kuin vastauksena ilmassa leijuviin kysymykseen sanon hiljaa mielessäni: "Vaikene puhe huulten, vain sydän puhua nyt saa."

JOHANNA JAUHIAINEN

Lähimmäispalvelu rikastuttaa elämää

Kuopiolainen Ansa Ikonen päätti reilut kolme vuotta sitten lähteä vapaaehtoiseksi mukaan seurakunnan ystäväpalveluun.

Lepoisaa seurustelua, kahittelua ja maailmanmenon ihmettelmistä. Näin Ikonen kuvailee kohtaamisiaan palvelun kautta löytyneen iäkkään ystävän kanssa.

"Alussa kävin hänen luonaan säännöllisesti, mutta nyt täytyy edetä sen mukaan, mikä on hänen vointinsa", Ikonen kertoo.

"Yleensä soitan ennen kaupungille lähtöä ja kysäisen, että jaksako hän ottaa vastaan. Etukäteen ei tapaamisia oikein voi sopia."

Ajatus hautui vuosia

Ikonen kertoo miettineensä vapaaehtoiseksi ystäväksi ryhtymistä useamman vuoden ajan.

"Katselin monena syksynä ilmoitusta seurakunnan lähimmäispalvelukursista ja ajattelin, että olisi mielenkiintoista osallistua."

"Kun sitten jäin pois työelämästä, päätin, että nyt tai ei koskaan. Jos en nyt osallistu kurssille, olen kohta itse se palvelun tarpeessa oleva vanhus."

Niinpä Ikonen otti yhteyttä oman seurakuntansa diakoniatyöntekijään ja kävi juttelemassa tämän kanssa. Seuraavaksi tie vei viikonlopun mittaiselle lähimmäispalvelun peruskurssille.

"Sieltä sain äärimmäisen hyviä eväitä. Kurssilla valkeni monia sellaisia asioita, joita en ollut aikaisemmin tullut edes ajatelleeksi."

"Luennoitsijoina oli muun muassa lääkäri, psykologi ja seurakunnan edus-

”On mukava kuunnella tarinoita menneistä ajoista

taja. Myös muutama kurssin aikaisemmin käynyt oli kertomassa kokemuksistaan. Oli ihanaa kuulla, että joillakin oli lähimmäispalvelun kautta syntynyt jopa kahdenkymmenen vuoden pituisia ystäväsuhteita."

Yhteinen tie

Lähimmäispalvelun vapaaehtoiset eivät käy pelkästään yksinäisten vanhusten luona.

"Joukossa on kaiken ikäisiä ihmisiä, jotka kaipaavat ystävää."

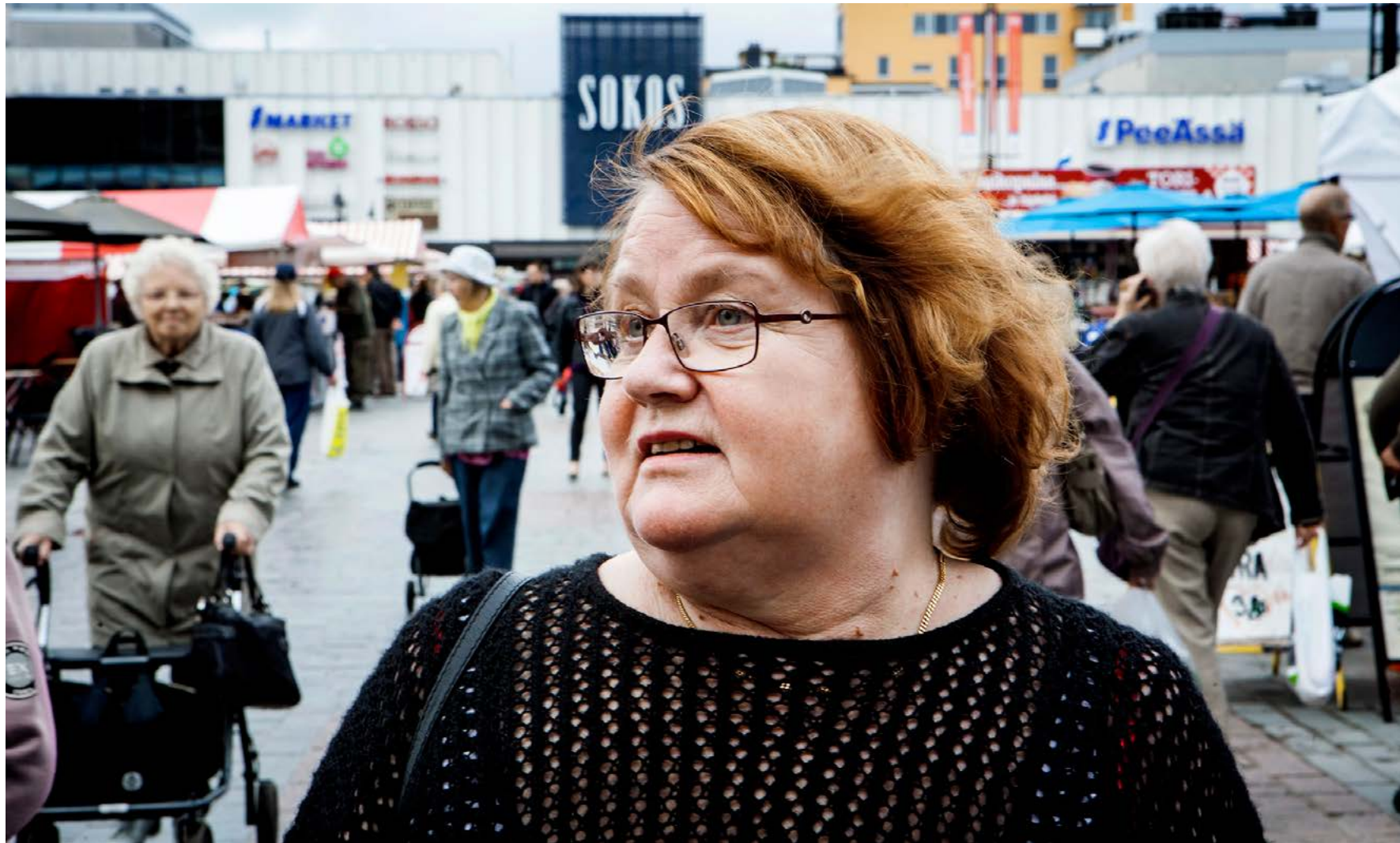
Jotkut vapaaehtoiset saattavat käydä useammankin ihmisen luona pitämässä seuraa.

"Se on ihan itsestä kiinni. Omaan elämäntilanteeseeni sopii tällä hetkellä parhaiten, että minulla on tämä yksi ystävä."

"Olen käynyt hänen luonaan nyt kolmen vuoden ajan. Koen, että tuttavuutemme rikastuttaa meitä molempia. Myös minä olen saanut itselleni uuden ystävän."

"On mukavaa kuunnella hänen tarinoitaan menneistä ajoista, hänellä on ollut hyvin vaiherikas elämä. Lisäksi hän on avoin ja ihmisläheinen ihminen, jonka kanssa on helppo tulla juttuun."

Ikonen on päättänyt kulkea ystävän kanssa yhteistä tietä niin pitkään kuin kumpikin jaksaa.

"Lähimmäispalvelun peruskurssilta sain myös uusia tuttavuuksia, joiden kanssa tapaamme muutama kerran vuodessa", Ansa Ikonen kertoo.

"En minä tästä toiminnasta ihan heillä luovu. Katsotaan sitten jatkanko tulevaisuudessa tätä jonkun toisen kanssa."

Rohkeasti mukaan

Ystäväpalvelun ohella Ikonen tekee jonkin verran vapaaehtoistyötä myös Neulamäen kirkon keittiöllä.

"Keittiöhommot alkoivat nekin kolmisen vuotta sitten eräistä piirakkatalkoista. Sen jälkeen olen autellut kirkolla satunnaisesti."

Ikonen omassa tuttavapiirissä ei ole muita, jotka olisivat lähteneet mukaan seurakunnan vapaaeh-

toistoimintaan - vielä. Kiinnostusta kuulemma on ollut kovastikin.

"Monet ystäväni ovat kertoneet, että heitäkin kiinnostaisi eläkkeelle päästyään ryhtyä vapaaehtoisiksi. He ovat kyselleet, miten sellaiseksi pääsee ja onko vapaaehtoistyö vaikeaa."

Ikonen on kannustanut kyselijöitä lähtemään rohkeasti mukaan.

"Lähimmäispalvelukurssin käyminen ei velvoita mihinkään. Jos

tuntuu siltä, ettei minusta taidakaan olla tähän, niin hommasta voi jättäytyä pois. Yrittänyttä ei laiteeta." "En itsekään tiennyt, mitä odottaa, ennen kuin kokeilin. Ja nyt täytyy sanoa, että onneksi kokeilin."

HELI HARING

Lisää seuraavasta lähimmäispalvelun peruskurssista sivulla 14.

MITÄ MIELESSÄ?

Reilun kaupan yliopisto

Itä-Suomen yliopistosta tuli keväällä Suomen kuudes Reilun kaupan korkeakoulu. Arvonimi myönnettiin Joensuun kampuksella Flooran päivän juhlassa.

Käytännössä arvonimen saaminen tarkoittaa sitä, että Itä-Suomen yliopiston ja ylioppilaskunnan tilaisuuksissa on siirrytty käyttämään Reilun kaupan kahvia ja teetä, ja myös kaikissa korkeakoulun ravintoloissa ja kahviloissa on saatavilla Reilun kaupan tuotteita. Reilusta kaupasta myös viestitään, yliopisto muun muassa osallistuu Reilun kaupan viikolle lokakuussa.

Reilun kaupan merkityksestä yliopistolle kertoo Itä-Suomen yliopiston lautupäällikkö Sirpa Suntuinen.

Mitä tekee Reilun kaupan yliopiston lautupäällikkö?

"Itä-Suomen yliopistossa on sovittu, että lautupäällikkö toimii Reilun kaupan toiminnan vetäjänä. Eli olen kannatustyöryhmän sihteerinä - siis eräänlaisena unilukkarina ja joka paikan höylänä."

Millainen prosessi oli saada Reilun kaupan tunnus?

"Reilun kaupan tunnukseksi saamiseksi meillä asiaa käsiteltiin ensin johdoryhmässä keväällä 2013 ylioppilaskunnan aloitteesta. Siellä kaikki tiedekunnat sitoutuivat lähtemään mukaan Reilun kaupan toimintaan. Ylioppilaskunnan ainejär-

jestöistä yli puolet sitoutui Reilun kaupan periaatteisiin. Neuvottelimme myös ruokapalveluidemme tarjoajan kanssa ja se sitoutui ottamaan Reilun kaupan kahvin ja teen kaikkiin palvelupisteisiinsä. Koko prosessi vei noin to kuukautta."

Onko vastuullisuus lisääntynyt yliopistolla kampanjan myötä?

"Kyllä se on vaikuttanut positiivisesti. Kampanja ja arvonimen saaminen on tehnyt ihmisistä tietoisempia kestävän kehityksen periaatteista ja Reilun kaupan toiminnasta."

Onko tunnuksella myös jotain laajempaa merkitystä?

"Itä-Suomen yliopiston arvonimi edistää osaltaan Kuopion matkaa Reilun kaupan kaupungiksi. Joensuun on jo saanut Reilun kaupan kaupunki -arvonimen ja ollut arvokkaana tukena ja kannustajana yliopiston pyrkimyksissä Reilun kaupan korkeakouluksi."

ANNE KORHONEN

Päivin paja
sielunhoitoterapia
Päivi Hokkanen
RE-sielunhoitoterapeutti, FM
p. 050 300 2634
hokkanen.paivi@gmail.com

Sielunhoito-terapia SYDÄN-JUURI
terapeuttista sielunhoitoa
Helena Lehtimäki
YTM, sosiaalityöntekijä,
Sielunhoitoterapeutti (ACC)
Ususperheneuvojakoulutuksessa
P. 045 3156464, Kuopio
hennalehtimaki@gmail.com
www.sydänjuuri.fi

Puijon Maja
palvelee lämmöllä
arjessa ja juhlassa
niin ilon kuin
surunkin hetkinä
• juhlaravintola
• lounasravintola
• hotelli
• sauna- ja kokonstitat
Kysy lisää ja pyydä tarjous
puh. 044 552 4810
myynti@puijo.com
Puijon torni
Hotelli Puijon maja
www.puijo.com
Puijotie 135, 70300 Kuopio

Kotipalveluita jo vuodesta 1988.
Kodin Helga
Siivoukset, muut kotityöt,
asiointi- & avustuspalvelut
0400 853 853
www.kodinhelga.com

SACRUM
Kaikkea maan ja taivaan väliltä.
Laajan valikoiman ja hyvän palvelun kristillinen kirjakauppa.
Puh. 020 754 2350
www.sacrum.fi

SIIVOUSPALVELUITA KOTIIN
Puh. 044 359 1644
Hyödynnä kotitalousvähennys!
WWW.GGSIIVOUS.FI

Yksilöllistä kotipalvelua ja omaishoitoa

Alina
HOIVATIIMI
www.alinahoivatiimi.fi
Tilaa!
Puh. 044 355 5451
Maaherrankatu 15
70100 Kuopio

Kukkanen

K-Citymarket, kauppa. • p. 3613 802
• MA-PE 9-19, LA 8-18, SU sulj., 1.10. alk. SU 12-16
Linja-autoasema • p. 2616 196 • JOKA PÄIVÄ 9-19

Kodin Kukkapaalvelu

Kuninkaankatu 26, keskusta • p. 2612 438
ARK. 9-17, LA 9-14 • www.kodinkukkapaalvelu.fi

Kukka-Hanski

Kauppahalli • p. 2626 221 • MA-PE 8-17, LA 8-15

Heikkisen Kukkatarha

Jokipellontie 96, Vehmasmäki • p. 017 3623 215
MA-PE 9-18 LA-SU 9-16 • www.kukkatarha.fi • myynti@kukkatarha.fi

HISTORIAALLISTA

Sodasta lankesi pitkä varjo

Jatkosodan päättymispäivä 4.9. oli nyt ensimmäistä kertaa yleinen liputuspäivä. Näin kauan suomalaiset ovat siis saaneet seistä nurkassa jatkosodan takia, vaikka se oli kokonaisen sukupolven inhimillinen tragedia.

Jatkosota oli nuorten miesten sotaa, sillä 20-40 -vuotiaiden ikäluokka osallistui siihen miltei kokonaisuudessaan. Vanhimmat ikäluokat kotiutettiin, mutta silti aseissa oli yli puoli miljoonaa suomalaista.

Kannaksen suurhyökkäyksen torjuntavoittojen ansiosta Suomelta ei vaadittu ehdotonta antautumista. Tali-Ihntalan, Siiranmäen tai Vuosalmen-Äyräpään kaltaisten taistelujen hinta oli hirmuinen, mutta venäläiset pysäytettiin. Heinäkuun puolimaissa 1944 Neuvostoliitto alkoi siirtää joukkojaan Saksan rintamille.

Ihntalassa ilma oli päivästä toiseen sakeanaa rautaa, maata, kiviä ja aseveljien ruumiinkappaleita. Muutaman neliökilometrin alueella oli noin 50 000 suomalaista ja 150 000 venäläistä. Ihntalan lihamylly vaati noin 36 000 ihmisen verta, sillä tässä Pohjolan historian suurimmassa taistelussa kaatui

tai katosi 2 200 suomalaista ja haavoittui yli 6 000; venäläisten tappioiksi on arvioitu 6 000 kaatunutta ja 22 000 haavoittunutta.

Moni haavoittui myös mieleltään. Tieto-Finladialla palkitun Ville Kivimäen teos Murtuneet miehet osoittaa 18 000 sotilaan jou-tuneen sotapsykoosiin tai -neuroosin vuoksi psykiatriseen laitoshoitoon. Kannaksen suurhyökkäys kesällä 1944 näkyi piikkinä tässä tilastossa.

Kaikki eivät traumatisoituneet, mutta jo näiden vaikeimmin vammautuneiden määrä vastasi viittä täysivahvuista jalkaväkirykmenttiä. Pitkään sota näkyi myös sydänkuolemuks-tilastoissa.

Psykykisesti vammautuneita ei kohdeltu sotainvalideina eivätkä se saaneet vammaan vuoksi korvauksia, päinvastoin, heidät unohdettiin. Sotilaiden traumaattisilla kokemuksilla, saati psykisilla häiriöillä, ei ollut tähän asti sijaa edes historian kirjoissa.

VB-keskuksessa on avautunut SA-

Lohduton oli nuoren, linjojen takaa omien puolelle harhaillen räittäysneen sotilaan tulevaisuuden näkymä kesällä 1944.

kuviin perustuva näyttely Särkynyt arki. Se on kurkistusaukko olosuhteisiin, joita nykyihminen ei enää osaa kuvitella. Sen avulla voi tutustua köyhän maan ankarissa oloissa varttuneeseen ja kovia kokeneeseen nuorisoon, jolta uusi sota ei katkaissut mitään aivoista onnen ja yltäkylläisyyden aikaa.

Kansakunnan itsemääräyksen vuoksi pitäisi yrittää suhtautua myötuntoisesti sotasukupolven kaikkiin uhreihin.

KAIIJA VUORIO

"Fanit sanoo, että sä oot Kari selviyttyjä. Mun mielestä maailmassa on kovempiaki selviyttyjä. Niitä mä ihailen."

KARI AALTO
laulaja, Pertti Kurikan Nimipäivät

MEERA LANG / SUOMEN LÄHETYSSEURA

Tasaus-kampanjalla tuetaan kehityksmaisa asuvien vammaisten lasten ja nuorten koulunkäyntiä sekä autetaan heidän perheitään. Voit tehdä lahjoituksen myös suoraan verkossa www.tasaus.fi

+ **Tasauspäivän konsertti** Tuomiokirkossa tiistaina 23.9. klo 19. Esiintyjinä Pertti Rusanen, Sanna Rosberg, Pekka Leskelä, Pirjo Tossavainen, Kirsi Ylönen, Alavan kirkko-kuoro ja Ossi Jauhiainen Houseband. Puheen pitää Suomen Lähetysseuran palvelupäällikkö Matti Huotari. Konserttiin on vapaa pääsy, ohjelma 10 €. Myytävänä tasausäämpylöitä.

+ **Tasauspäivänä** Siilinjärvellä 23.9. pääsee tekemään hyvää ja juhlimaan seurakuntaa. Seurakuntatalolla myydään hernekeittoa Tasauskeräyksen hyväksi klo 10.30–12.30. Vuorelan torilla juhliataan vielä kerran 90-vuotista seurakuntaa klo 14–17. Tarjolla on niin lettuja kuin kohtaamisia vapaaehtoistyön, seurakuntaavalien ja muun ajan-kohtaisen äärellä.

TUULA HATTINEN

Pertti Rusanen

Tule messuun

+ **Muuruveden kirkon 110 v. Juhlamessu** sunnuntaina 21.9. klo 10 (huomaa aikaa!). Kuopion nuorisokuoro esiintyy, johtajanaan Jussi Mattila. Juhlahahvit. Kirkon historian tapahtumista kertoo intendentti Helena Riekkö. Ei jumalanpalveluksia muissa Järvi-Kuopion kirkkoissa.

+ **Työyhteisöjen messu** Kallaveden kirkossa sunnuntaina 21.9. klo 10. Kutsumme Sinua mukaan työn merkeissä riippumatta siitä, missä vaiheessa työuraasi olet. Jumalanpalvelus on elämässä pysähtymisen ja pyhän kohtaamisen paikka. Missä mennään? Miten jaksan? Saan viedä asioitani seurakuntalaisena yhteisössä Jumalalle. Jumalanpalveluksen jälkeen nautitaan keittolounas ja kahvit.

+ **Sanajumalanpalvelus** Tätälässä sunnuntaina 21.9. klo 12.

+ **Merisunnuntain sanajumalanpalvelus** Vuorelan kirkossa sunnuntaina 21.9. klo 13. Muistetaan maalla ja merellä matkavia.

+ **Svenskspråkig mässa** sö 21.9. kl 14 i Puijo kyrka, Taivaanpankonti 3. Vill du sjunga och höra Guds ord på svenska, så är du välkommen till mässan. Maria Sten från kyrkans centrum för svenskspråkigt arbete predikar och Tintti Tinkala tjänstgör som kantor. Församlingen bjuder på kyrkkaffe.

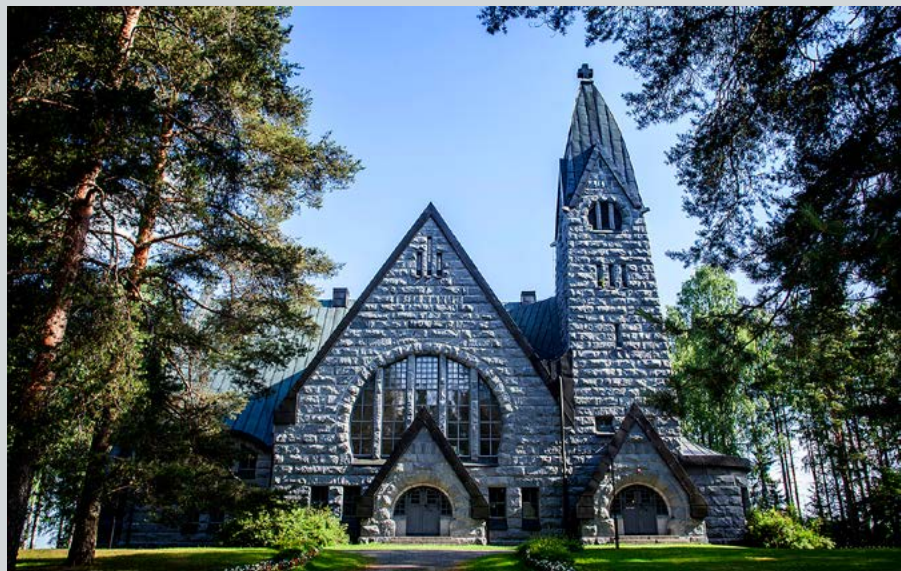
+ **Muistimessu** Pyhän Johanneksen kirkossa sunnuntaina 21.9. klo 16. Muistiviikon lyhyt ehtoolliskirkko muistisairaille ja heidän omaisilleen. Messun jälkeen kirkkokahvit seurakuntatalolla. Messussa ja kirkkokahveilla mukana muistiliiton väkeä ja diakonissa Ulla Halonen. Järjestäjänä Sairaalsielunhoito.

+ **International communion service – Maailmojen messu** Vuorelan kirkossa perjantaina 26.9. klo 18.30.

+ **Tuomasmessu** Neulämien kirkossa sunnuntaina 28.9. klo 18. Hyppää kyytiin kotikirkoltasi! Bussikuljetus: Pyhän Johanneksen kirkko klo 17.00. Puijon kirkko klo 17.10, Tuomiokirkko (pääovi) klo 17.20, Alavan kirkko klo 17.30. Messu alkaa klo 18. Paluukyyti samaa reittiä messun jälkeen.

Exit ja Simojoki konsertoivat Kaavilla

+ **Exitin ja Pekka Simojoen konsertti** Kaavin kirkossa torstaina 2.10. klo 18. Vapaa pääsy, ohjelman hinta 5 €, tuotto Suomen Lähetysseuralle Tasaus-keräykseen.

TUULA HATTINEN

110-vuotiaasta Muuruveden kirkkoa juhliataan sunnuntaina 21.9. klo 10.

Kuolleiden lasten muistopäivänä

+ Pyhän Markuksen kappelissa alkaa **muusiikkihartaus** tiistaina 23.9. klo 18. Kappelilta jatketaan kulkueena Suuren hautausmaan lasten muistomerkillä syttämään kynttilät. Musisoimassa Terttu-Liisa ja Valtteri Tuomikoski, mukana pastori Raili Rantanen ja Muistopäivän Kuopion seudun työryhmä.

Apua tarvitaan

+ **Tarvitsemme perheystäviä** lähimmäiseksi lapsiperheisiin arjen tueksi parina tuntina viikossa. Jos kiinnostuit, kysy lisää Pirjo Rissanen puh.040 4848 252 tai Pirjo Litmanen puh. 040 4848 282.

Apua tarjotaan

+ Tuomiokirkon Mikkelinpäivän jumalanpalvelukseen sunnuntaina 5.10. klo 10 järjestetään **saatto- ja kirkkokuljetusapua** tarvitseville. Ottakaa yhteyttä diakonissa Pirjo Litmaseen puh. 040 4848 282 tai toimistosihiteeri Raija Luomanperään keskiviikkoon 1.10. mennessä.

Etsitkö paikkaasi seurakunnassa?

+ **Vapaaehtoistoiminnan teemaillat** Siilinjärven seurakuntatalolla ovat sinulle. To 18.9. Ohjaajuus ja kohtaaminen. To 9.10. Auttavat kädet keittiö-, kiinteistö- ja puutarhatyössä. To 30.10. Jumalanpalveluksessa avustaminen. Kahvit klo

17.30, illan aihe klo 18–20. Kouluttajina seurakunnan työntekijät. Toivotaan ennakkoilmoittautumista netissä: www.sii-linjarvenseurakunta.fi

Seminaari

+ **Tulkoon sinun valtakuntasi -seminaari** Ravintola Ajassa lauantaina 4.10. klo 12. Anglikaanipastorit Simon Allaby ja Bob Payne New Wine -verkoston Englannista. Musiikista vastavat Sakari Heikkilä, Mika ja Tiina Kilkki. Osallistumismaksu 5 €. Lounas 10 €. Ilmoittautuminen seminaariin 28.9. mennessä: ville.h.kuusela@gmail.com tai puh. 040 774 3321. Avoin iltailaisuus klo 17, ylistystä, opetusta ja rukouspalvelua.

Perheessä lapsen koti

+ **Perheneuvoja** ja sosiaalipsykologi Saira Kinnunen luennoi parisuhteesta ja vanhemmuudesta Alavan seurakuntatalossa sunnuntaina 21.9. klo 16–18.

Parisuhteelle

+ **Parisuhteen rikastuttamiskurssi** 28.–30.11. Hirvijärven leirikeskuksessa. Kaipaatto uutta virtaa parisuhteeseen? Etsitkö syvempää yhteyttä kumppaniisi? Parisuhdekursilla se voisi olla mahdollista. Työskentelymenetelminä pienen alustukset ja yhteiset keskustelut. Viikonlopun kestävän kurssin pitävät Liisa ja Kyösti Survo. Täysihoito 80 €/pariskunta. Ilmoittautumiset viimeistään 28.10. www.kuopionseurakunnat.fi/puijo-aikuiset tai Mirja Turunen, puh. 040 4848 410 arkinis klo 9–15.

ILMOITTAUTUMINEN RIPPIKOULUUN TAPAHTUU 10.-24.10.2014 INTERNETIN KAUTTA.

Vuonna 2000 syntynyt saat kotiisi Rippikoulut 2014 -kortin viikolla 42. Seurakuntiemme työntekijät vierailevat alueemme kouluilla viikoilla 40 ja 41 jakaen rippikouluinformaatiota.

Mikäli tarvitset apua ilmoittautumiseen, ota yhteyttä oman seurakuntasi toimistoon tai nuorisosihiteerin.

RIIPPIKOULUT 2015

LEIRIRIPPIKOULU

Leiririppikoulu kestää viikon ja niitä pidetään leirikeskuksissa. Kuopion seurakunnissa leiririppikouluja on koulujen hiihto- ja kesäloilla.

PÄIVÄRIIPPIKOULU

Päivärippikouluja järjestetään Kallaveden ja Järvi-Kuopion seurakunnissa.

Päiväkoulu pienryhmässä 1.-10.6. Vanhalla Pappilalla, Kuninkaankatu 12. Konfirmaatio 14.6.

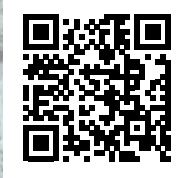
ILTARIIPPIKOULU

Iltarippikoulu kokoontuu arki-iltaisin kaksi kertaa viikossa alkaen tammikuusta. Konfirmaatio toukokuussa. Rippikoulustartti 1.1.1. klo Keskuseurakuntatalolla, Suokatu 22.

ERITYISRIIPPIKOULU

Erityisrippikoululeiri 1.-6.6. Hirvijärven leirikeskuksessa, konfirmaatio 7.6.

www.kuopionseurakunnat.fi/rippikoulu2015

ALAVAN SEURAKUNTA

Talviloma 28.2.-7.3. Hirvijärven leirikeskus, majatalo kaupunkiovetuspäivät 14.2. ja 23.5., konfirmaatio 24.5.

Partaharju 8.-15.6. Partaharjun toimintakeskus kaupunkiovetuspäivät 7.6. ja 27.6., konfirmaatio 28.6.

Rytty 10.-17.6. Ryttyyn leirikeskus kaupunkiovetuspäivät 9.6. ja 27.6., konfirmaatio 28.6.

Rytty 2 8.-15.7. Ryttyyn leirikeskus kaupunkiovetuspäivät 7.7. ja 18.7., konfirmaatio 19.7.

Hirvijärvi 29.7.-5.8. Hirvijärven leirikeskus kaupunkiovetuspäivät 28.7. ja 8.8., konfirmaatio 9.8.

KALLAVEDEN SEURAKUNTA

Päiväkoulu hiihtolomalla 2.-7.3. sekä leirijakso Hirvijärvellä 10.-12.4. Konfirmaatio 19.4. Kallaveden kirkossa

Päiväkoulu Kallaveden seurakunnassa 1.-10.6. Konfirmaatio 14.6. klo 14 Kallaveden kirkossa

Rytty 1, leiri 3.-10.6. Konfirmaatio 14.6. klo 10 Kallaveden kirkossa

Hirvijärvi 1-2, leiri 10.-17.6. Konfirmaatio 21.6. klo 10 ja 14 Kallaveden kirkossa

Törmälä 1, leiri 22.-29.6. Konfirmaatio 5.7. klo 14 Kallaveden kirkossa

Hirvijärvi 3-4, leiri 24.6.-1.7. Konfirmaatio 5.7. klo 10 Kallaveden kirkossa (H3) ja klo 14 Syvänniemen kirkossa (H4)

Törmälä 2, leiri 29.6.-6.7. Konfirmaatio 12.7. klo 10 Kallaveden kirkossa

Rytty 2, leiri 1.-8.7. Konfirmaatio 12.7. klo 14 Kallaveden kirkossa

Aholansaari 1-2, leiri 6.-13.7. Konfirmaatio 19.7. klo 10 ja 14 Kallaveden kirkossa

Hirvijärvi 5-6, leiri 15.-22.7. Konfirmaatio 26.7. klo 10 ja 14 Kallaveden kirkossa

Puokama 1, leiri 15.-22.7. Konfirmaatio 26.7. klo 10 Maaningan kirkossa

Hirvijärvi 7, leiri 22.-29.7. Konfirmaatio 2.8. klo 10 Kallaveden kirkossa

Rytty 3, leiri 22.-29.7. Konfirmaatio 2.8. klo 10 Syvänniemen kirkossa

Rytty 4, leiri 29.7.-5.8. Konfirmaatio 9.8. klo 10 Kallaveden kirkossa

Puokama 2, leiri 29.7.-5.8. Konfirmaatio 9.8. klo 10 Maaningan kirkossa

TUOMIOKIRKONSEURAKUNTA

Hirvijärvi I -leiri 3.-10.6. Konfirmaatio 14.6.

Hirvijärvi II -leiri 1.-8.7. Konfirmaatio 12.7.

Kaikkille yhteinen rippikoulustartti 11.1. klo 10 Keskuseurakuntatalolla, Suokatu 22.

MÄNNISTÖN SEURAKUNTA

Ryttyyn hiihtolomaleiri 28.2.-7.3. Konfirmaatio 24.5. klo 10

Törmälä 11.-18.6. Konfirmaatio 28.6. klo 10

Hirvijärvi I 22.-29.7. Konfirmaatio 2.8. klo 10

Hirvijärvi II 29.7.-5.8. Konfirmaatio 9.8. klo 10

JÄRVI-KUOPION SEURAKUNTA

Talvilomaleiri 28.2.-7.3. Hirvijärven leirikeskus, konfirmaatio Nilsin kirkossa 14.5.

Päivärippikoulu 1.-6.6. Riistaveden seurakuntatalo, konfirmaatio Riistaveden kirkossa 7.6.

Poukama 1 13.-10.6. Konfirmaatio Kaavin kirkossa 14.6.

Poukama 2 10.-17.6. Konfirmaatio Muuruveden kirkossa 21.6.

Aholansaari 1 29.6.-6.7. Konfirmaatio Nilsin kirkossa 12.7.

PUIJON SEURAKUNTA

Hirvijärvi hiihtolomaleiri 28.2.-7.3. Perhepäivä 15.2., seurakuntapäivä 8.3. Konfirmaatio 14.5.

Partaharju 8.-15.6., Perhepäivä 15.2. Seurakuntapäivä 16.6., Konfirmaatio 30.8. klo 10

Rytty 24.6.-1.7., Perhepäivä 15.3. Seurakuntapäivä 2.7., Konfirmaatio 30.8. klo 13

Hirvijärvi 1.-8.7., Perhepäivä 15.3. Seurakuntapäivä 9.7., Konfirmaatio 13.9. klo 10

Aholansaari 2 29.6.-6.7. Konfirmaatio Juankosken kirkossa 12.7.

Viitakko 1 16.-23.7. Konfirmaatio Tuusniemen kirkossa 26.7.

Viitakko 2 23.-30.7. Konfirmaatio Vehmersalmen kirkossa 2.8.

Lisäksi muualla rippikoulun käyvät muodostavat talvijaksoksi oman ryhmänsä.

Enemmän eväitä elämään!

Tässä ne tulevat - Siilinjärven seurakunnan ensi vuoden rippikoulut. Valitse omasi 13 ryhmästä ja ilmoittaudu verkossa viimeistään 21.9.2014: www.sii-linjarvenseurakunta.fi

Ryhmä 1 Talvilomariipari

2.-6.3.2015 Ruokoniemessä, konfirmaatio 15.3.

Ryhmä 2 Talvilomariipari

2.-6.3.2015 Tuusniemen Viitakossa, konfirmaatio 22.3.

Ryhmä 3 Päiväriipari

1.-5.6., 8.-11.6.2015, konfirmaatio 13.6. (ei leiriä, Siilinjärvi)

Ryhmä 4 Leiririipari

1.-5.6., 8.-11.6.2015, konfirmaatio 14.6. (leiri ensin, Siilinjärvi)

Ryhmä 5 Leiririipari

1.-4.6., 8.-12.6.2015, konfirmaatio 14.6. (Vuorela)

Ryhmä 6 Leiririipari

15.-18.6., 22.-26.6.2015, konfirmaatio 28.6. (Siilinjärvi)

Ryhmä 7 Leiririipari

22.-25.6., 29.6.-3.7.2015, konfirmaatio 5.7. (Vuorela)

Ryhmä 8 Leiririipari

29.6.-2.7., 6.-10.7.2015, konfirmaatio 12.7. (Siilinjärvi)

Ryhmä 9 Leiririipari

20.-24.7., 27.-30.7.2015, konfirmaatio 2.8. (leiri ensin, Siilinjärvi)

Ryhmä 10 Leiririipari

20.-23.7., 27.-31.7.2015, konfirmaatio 2.8. (Siilinjärvi)

Ryhmä 11 Pienryhmäriipari

viikonloppuja keväällä, leirit 30.1.-1.2., 22.-24.5.2015, konfirmaatio 7.6.

Ryhmä 12 Muualla rippikoulunsa käyvät

Ryhmä 13 Kehitysvammaisten rippikoulu, järjestetään tarvittaessa

Kaikkien ryhmien yhteinen startti

rippikoulusunnuntaina 26.10.2014.

Suurin osa leireistä järjestetään seurakunnan leirikeskuksessa Ruokoniemessä. Useimmissa leiririppikouluissa on ensin päiväopetusta (suluissa paikka), sitten leiri. Poikkeukset on merkitty listaan.

Konfirmaatiot vietetään Siilinjärven kirkossa, pienryhmäriiparin (ryhmä 11) Vuorelan kirkossa.

Lisätietoja netistä ja pastori Sanna Marinilta, 044 7284 608, sanna.marin@evl.fi

SIILINJÄRVEN
SEURAKUNTA

Leiri lähentää liittolaisia

Ystävyyttä, arvostusta, vertaisuutta. Siitä on Suomisten mielestä hyvä avioliitto tehty.

”Kumppaneiksi toinen toista arvostaen. Toteutunee-ko tuo ihanne koskaan, mutta otamme askelia siihen suuntaan”, hyvää avioliittoa arvioi **Marika Suominen** liki 10 aviovuoden jälkeen. Kultaisia haaveita elättelemällä Siilinjärvellä asuvat Marika ja **Timo Suominen** eivät avioaskelia ota, vaan liitto on vaatinut tekoja, valintoja ja tahtomista. ”Käymme vuosittain avioliittoleireillä ja -kursseilla. Aikaisemmin luimme kirjoja, mutta vasta vertaisten tapaaminen leirillä on auttanut siirtämään vinkkejä arkeen.” Suomisille suhde on elinikäinen prosessi ja siksi viikonlopun tai viikon leirejä tarvitsee säännöllisesti. ”Olemme valinneet käyttää yhden yhteisen lomaviikon leiriin, joka ke- sä viiden viime vuoden ajan”, Marika kertoo. ”Elämä vie eteenpäin, ja eri asiat nousevat ajankohtaisiksi eri aikoina. Vuoden mittaan tulee palattua aiempien leirien opetuksiin äänitteitä kuuntelemalla”, Timo tiivistää.

Pelillä leiritankkauksella Suomisten arki ei pitkälle rullaa. Tärkeiksi koetut opetusparien viestinnästä sekä suhdetarpeiden ja tunteiden jakamisesta puntaroidaan lapsiperheen arjessa. ”Kun lapset ovat unessa, jutellemme päivän kuulumiset. Vielä kahdenkeskisen ajan järjestäminen on usein jäänyt ajatuksen tasolle, mutta se on tärkeä hoitaa kuntoon jatkossa”, Timo sanoo.

Ajan antaminen ja jakaminen onkin yksi perheen keskeisistä työasaroista. ”Leireillä suositellaan tavoitteeksi 15 tuntia yhteistä kahdenkeskistä aikaa viikossa”, Marika kertoo. ”Kyllä se aikamoista tahtomista vaatii. Jos perjantaista sunnuntaihin käyttää päivittäin kaksi tuntia ja muina päivinä tunnin, tulee kasaan jo kymmenen tuntia viikossa”, Timo laskee.

Peli päästi piinapenkistä

Kun liiton hoitamisessa tarvitsee omaa ajatusta pidempää, Suomiset ottavat esiin kirjoja ja muita keskustelun virittäjiä. ”Löydet-

tiin tällainen I love samarakas -peli”, Timo esittelee. ”Minä menen lukkoon, jos puoliso pyytää keskustelemaan eikä nimeä aiheita. Pelin korteilla pääsemme puhumaan syvemmälle tasolle ilman, että koen olevani piinapenkissä”, Timo selittää.

Kortit vievät keskusteluun unelmista, tehtävistä, läheisyydestä ja erimielisyyksistä. Kysytään vaikkapa, miten kumppanisi osoittaa sinulle arvostusta. ”Sinä kuuntelet minua. Teet jotain minulle mahdolliseksi”, Marika sanoo Timolle. ”Arvostus on minulle miehenä erityisen tärkeää. Sinä kannustat minua. Kuuntelet asioissa, joista haluan kertoa havaintojani”, Timo sanoo Marikalle.

Suomisiet puhuvat suhdetarpeista, siitä mitä kumpikin suhteessa tarvitsee naisena ja miehenä. ”Molemmilla on oikeus ja velvollisuus kertoa omista tarpeista, mutta sitä ei voi puolisolta vaatia”, Timo Suominen tiivistää avioliittoleirillä oppimaansa.

Arvot järjestyksen

Toisinaan parisuhdeleirien ja -kursien yllä vello kriisipäilyjen pilviä. Mihin tavallinen pari luentoja tarvitsee? Suomisilla on kasvun asenne: osallistumiseen ei tarvita kriisiä eikä lentäviä lautasia, evästä elämään taas tarvitsee jokainen.

Ensimmäiselle avioliittoleirilleen Suomiset lähtivät pienten lasten kanssa. ”Kun tulee lapsia, äidiltä loppuu oma aika. Elämän raskittavuus toi meille vauvaperheessä tarpeen hoitaa suhdettamme.”

Suomisista molemmat halusivat lähteä leirille mutta tuntevat pareja, joissa osallistumisen ei ole päivän selvää. ”Moni mies ei tunnu haluavan lähteä, koska ajattelee joutuvansa mestauslavalle”, Marika kertoo. Todellisuus leirillä on toinen: ”Jokainen kertoo itsestään ja suhteestaan minkä haluaa. Toisten kokemuksista oppii paljon. Vertaisuus on merkittävää. On lupa kommentoida ja puhua turvallisuudessa 3–4 parin ryhmässä, mutta saa olla hiljaakin.”

Pieksämäellä ja Levillä vietetyt Parempi Avioliitto ry:n kristilliset avioliittoleirit ja parisuhdetyö on Suomisten juttu. Parisuhdeleirijä ja -kurseja järjestävät myös muun muassa Kataja ry, Kansan Raamattuseura ja seura-

KAIKKI, MINKÄ TEETTE, ...
TEHKÄÄ
rakastavin
MIELIN. 1. KOR. 16:14

Riidasta ymmärrykseen ammattilaisen tuella

Parisuhteen vuorovaikutusta tutkaillaan myös kirkon työntekijöiden kanssa.

”Suurin osa pareista hakeutuu asiakkaaksemme, kun suhteessa on riiteilyä tai muita vuorovaikutusongelmia. Puhumattomuus vaivaa. Ei ymmärrä, mitä kumpikin toivoo. Työn ja kotielämän yhteensovittaminen tuo paineita”, **Irene Venejärvi** Perheasiain neuvottelukeskuksesta kuvailee parisuhteiden arkea.

Toiseksi apua haetaan eroajatus-ten keskeltä. Kolmantena syynä on muu kriisi, kuten uskottomuus.

Perheasiain neuvottelukeskuksesta Kuopion seudulla käy vuosittain yli 500 asiakasta, joista suurin osa pariskunnittain (naisia 55 %, miehiä 44 %). Valtaosa (67 %) kävijöistä on 30–49-vuotiaita eli ns. lapsiperheissä. Yhä useammin yhteydenottaja on mies.

”Meille tullaan avoimella mielellä. Pareilla on halu käsitellä suhteen vaikeita asioita. Työstämme aiheita luottamuksellisesti.”

Siilinjärven seurakunnan perhetyöntekijä **Helena Mattinen** tunnistaa parisuhteiden haasteeksi myös yhteisen ajan puutteen ja aikasyöpöt. ”Vastaanotolla jaetaan ajatuksia, miten puoliset valitsisivat perhearjesta

kahdenkeskistä aikaa. Jotkut kokevat olevansa vain kämppiksiä. Kahdenkeskisen ajan myötä aukeaa mahdollisuus löytää kumppani naisena tai miehenä, ei vain äitinä tai isänä”, Mattinen muistuttaa.

Toisaalta kirkon perhetyössä kohdataan väsymystä ja tyhjyyden tunnetta. ”Talo, tavarat ja taloudellinen hyvinvointi ei täytä. Vastaanotolla käydään keskustelua siitä, mikä parille on tärkeää ja mikä arjessa kantaa”, Helena Mattinen kertoo.

Perheneuvojan ja perhetyöntekijän työssä parisuhteet avautuvat solmujen kautta. ”Usein meille hakeudutaan vasta, kun on jokin ongelma. Teemme korjaavaa työtä parien tarpeista käsin. Esiin tulevat myös lasten ja nuorten kokemukset”, Irene Venejärvi kuvaa.

”On tärkeää, että kumpikin pystyy kertomaan omat tarpeensa ja odotuksensa, tyytyväisyyden ja tyytymättömyyden. Ryhmissä ja leireillä muut parit toimivat peilinä, vastaanotolamme taas työntekijöiden ammattitaito”, Venejärvi selittää.

SINI-MARJA KUUSIPALLO

Aikaa ja sanoja

Viisi viestintävinkkiä pariskunnille

- + Pitäkää suhteenne treenipäiväkirjaa. Miten sijoittaisitte 10–15 yhteistä treenituntia viikossa?
- + Pitäkää sunnuntaisin perhepalaveri tulevan viikon menoista. Järjestäkää teille kahdelle yhteistä aikaa vaikkapa yhteiseen saunailtaan tai kävelylenkkiin.
- + Opetelkaa toinen toisenne rakkauden kieltä. Jos toinen kaipaa sanoja, älä anna vain lahjoja.
- + Syökää yhdessä koko perheenä – puhukaa ruokapöydässä. Perheyrittäjä Oy Abssä pitää huolehtia sisäisestä viestinnästä.
- + Ongelmien keskellä vetäiskää henkeä ja päättäkää puhua. Älkää vältäkää menneen taakkaa tulevaisuuteen.

Asiantuntijoina kuultu aviopari Marika ja Timo Suomista, perheneuvoja Irene Venejärveä ja perhetyöntekijä Helena Mattista.

Liitot ja erot tilastoissa vuonna 2013

- + Kuopion seurakunnissa 455 uutta avioliittoa ja 207 avioeroa
- + Siilinjärven seurakunnassa 93 uutta avioliittoa ja 51 avioeroa

PERHEIDEN PARISSA VUODESTA 1944
MED FAMILJERNA | RELATING WITH FAMILIES

KIRKON PERHENEUVONTA 70 VUOTTA
KYRKANS FAMILJERÅDGIVNING | CHURCH FAMILY COUNSELLING

”Puolisosta ja itsestä oppii koko ajan uutta. Keskustelemaan taas oppii vaikkapa pelin avulla”, vakuuttavat Marika ja Timo Suominen.

”Osallistumiseen ei tarvita kriisiä

kunnat. ”Meille leirien kristillisyyden on tärkeää, mutta kyllä samoille leireille voi osallistua, vaikka kristillisyyden nostaisi näppyyä. Ketään ei työnnetä uskonratkaisuun. Leirillä ollaan suhdetta hoitamassa.”

Kristilliseltä leiriltä Suomiset ovat löytäneet kultaisen säännön elämänsä arvojärjestyksen ihanteeksi. ”Ensiksi tulee oma jumalasuhde, sitten puoliso ja minä itse, kolmanneksi lapset. Sitten seurakuntayhteys, työ ja opiskelu, oma kunto, muut ihmiset ja harrastukset.”

Puolison asettaminen lapsia tärkeämmäksi ei kuitenkaan ole valinnoista yksinkertaisin. ”Kun saimme lapsia, pinnistelin, jotta huomioisin Marikan ennen heitä. Opettelin töistä ko-

tiin tullessa tervehtimään ensin Marikaa, sitten vasta syliin juoksevia tyttöjä”, Timo selittää. ”Vanhempien suhde on lasten koti. Siksi haluamme hoitaa liittoamme”, Marika tiivistää.

Muututko sinä, muutunko minä?

Puolisot kasvavat toisiaan kohti. ”Aluksi ajattelin, että kun Timo muuttuu, jotkin asiat alkavat sujua. Nyt ajattelen, että minun on muutettava omaa asennettani ja sanomisen tapaa”, Marika kuvaa. Timo tunnustaa epäilevänsä, paljonko todella voi itseään muuttaa. Leiriltä saadut puhumisen ja kuuntelemisen työkalut kuitenkin jäsentävät omaa toimintaa ja tahdot parisuhteen hyväksi.

Viimeisimmän leirin jälkeen Timo on kysynyt itseltään, hyväksyykö vaimonsa erilaisuuden. ”Olen oppinut, että vaimo odottaa mieheltä kuuntelua, ei ratkaisujen tarjoamista.” Kuuntelu, vähät sanat ja

myötätuntoinen halaus ruokkivat suhdetta enemmän kuin tyhjentävät ja tyrkytetty ratkaisu. Mihin omat keinot eivät riittä, mies kutsuu Taivaan Isää viisaammakseen.

SINI-MARJA KUUSIPALLO

- + ”Perheessä lapsen koti”, perheneuvoja ja sosiaalipsykologi **Saara Kinnunen** luennoi parisuhteesta ja vanhemmuudesta Alavan seurakuntasalissa 21.9. klo 16–18.
- + **Parisuhteen rikastuttamiskurssi** Hirvijärven leirikeskuksessa 28.–30.11. Ilmoittautumiset 28.10. mennessä www.kuopion-seurakunnat.fi/puijo-aikuiset tai Mirja Turunen 040 4848410.

PUIJON KIVI
HAUTAKIVET
KAIVERUKKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT

**Olemme muuttaneet
PYÖRÄKATU 15, KUOPIO**
Tervetuloa tutustumaan
myyntinäyttelyyn!

www.puijonkivi.fi 017 282 9000

HAUTAKIVET SUORAAN
VALMISTAJALTA
Myös lisäminen kaiveruksiet

**VARPAISJÄRVEN
GRANIITTI**

Savonkatu 24, Ollinpuisto, Kuopio
Puh. (017) 263 3408
VARPAISJÄRVI, Graniittitie 7
Puh. (017) 771 811

*Suru on
hitaasti vaalenevia varjoja...*

**Hautaustoimisto
J. NURRO OY**

Kauppakatu 55-57 KUOPIO Puh. 017-2613065, 040 5056287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

*Arkut, kuljetukset, kukkalaitteet,
sidontatyöt ja koristelu,
hautakivet ja kaiverukset*

Iltaisin ja viikonloppuisin:
Kari Väänänen,
puh. 040 585 0456
toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi

*Pitopalvelu kaikkiin
juhliin ja tilaisuuksiin*

Iltaisin ja viikonloppuisin:
puh. 040 585 0456

**Hautaustoimisto
PARVIAINEN OY**

Savonkatu 18, 70110 KUOPIO, puh. (017) 261 3771

KOTIMAA
www.kotimaa.fi

Hyvä seurakuntavaaliehtokas.

Tavoita äänestäjät tehokkaasti.

Seurakuntavaalit lähestyvät.

Vaali-ilmoittelu paikallisesti ilmestyvässä seurakuntalehdessä on kustannustehokas tapa tavoittaa äänestäjät.

**Vaaliolennumme on 25 %,
puolen sivun ja kokosivun alennus on 30 %.**

Ota yhteyttä ja kysy lisää.

Pirjo Teva
myyntipäällikkö
puh 020 754 2284
gsm 040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

**LÄNSIVUOREN
HAUTAUSHUOLTO**

Savonkatu 25, Kuopio
(Sokoksen takana)
www.lansivuori.fi
p. 017 261 3665
Hautakivi näyttely
liikkeessämme
-tervetuloa tutustumaan!

• HAUTAKIVET
• KAIVERUKKSET
• KULTAKSET
ENTISÖINTITYÖT
• KIVILYHDYT

**KIVI
PAJA**

Sari Kämäräinen
Jääskelänkätu 1
70780 Kuopio
puh. 050 575 0004
www.kivipajasarik.fi

SEURAKUNNAT 17.-30.9.14

TUOMIOKIRKKO

Avoimna klo 10–15, lisäksi pe klo 18–23. 040 4848 256
Viikkomessu ke 17.9. klo 18.
Perjantaimessu pe 19.9. klo 19.
Messu su 21.9. klo 10. Saarna Satu Karjalainen, liturgia Lauri Kastarinen, kanttorina Pekka Leskelä ja urkurina Anu Pulkkinen.
Kansainvälinen jumalanpalvelus su 21.9. klo 14. kappelissa.

Tasauspäivän konsertti ti 23.9. klo 19. Pertti Ruusanen, Sanna Rosberg, Pekka Leskelä, Pirjo Tossavainen, Kirsi Ylönen, Alavan kirkkokuoro. Ossi Jauhainen houseband. Puhe Suomen Lähetysseuran palvelupäällikkö Matti Huotari. Ohjelma klo 5. Myytävänä Tasaus-sämpylöitä.

Viikkomessu ke 24.9. klo 18.
Perjantaimessu pe 26.9. klo 19.
Messu su 28.9. klo 10. Saarna Liisa Penttinen, liturgia Ilpo Rannankari, kanttorina Pekka Leskelä ja urkurina Anu Pulkkinen.

Viikkomessu ke 1.10. klo 18.
**KESKUS-
SEURAKUNTATALO
Suokatu 22**

Seurakuntamestari 040 4848 259
Keskikaupungin palvelupiiri ke 17.9. klo 13 kerhohuone Eetusaa, Suok. 22 C.
Raamattupiiri ti 23.9. klo 17. kerhohuone Aaronissa, Suokatu 22 C, 2 krs.
Eläkeläisten virkistyspäivä ke 24.9. klo 11. Raamattutunti "Kiitollisuus" Olli Viitanen, iltapäivällä virsilaalantaa Anu Pulkkinen johdolla. Lounas ja kahvi 6 €.

Kouluikäisten kuorokerhot keskiviikkoisin alkaen 17.9. Snellmanin koululla klo 15.15–16, keskusseurakuntatalolla klo 16.20–17.05. Ilmoittaudu Anna Koskelle 040 4848 279 tai anna.kosola@evl.fi.

**MUMMON MÖKKI
Puijonkatu 10**

Avoimna ma–to klo 11–15 040 4848 272
Raamattutuokio ti 23.9. klo 13.
Papin päivä ti 30.9. klo 13. Liisa Penttinen.

LÄHETYS

Keskiviikon / Kotien lähetyspiiri ke 17.9. klo 12.30. Maija Erosella, Tulliportinkatu 26 B 26.
Keskiviikon / Kotien lähetyspiiri ke 1.10. klo 12.30. Seija ja Viljo Hyvöselä, Minna Canthin katu 38 A 3.

DIAKONIA

Tarvitsemme perheystäviä lähimmäiseksi lapsiperheisiin arjen tueksi parina tuntina viikossa. Jos kiinnostuit, kysy lisää Pirjo Rissanen 040 4848 252 tai Pirjo Litmanen 040 4848 282.
Mikkelinpäivän jumalanpalvelukseen sunnuntaina 5.10. klo 10 järjestetään saattoapua ja kirkkokuljetus apua tarvitseville. Ottakaa yhteyttä diakonissa Pirjo Litmaseen 040 4848 282 tai toimitusohjeita Raaija Luomanperään ke 1.10. mennessä.
Lähimmäiset ma 29.9. klo 16. Kerhohuone Samuli, keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 C.
Seurakuntayhtymän y-

teinen lähimmäispalvelun peruskurssi pe–su 24.–26.10. Alavan srk-salissa, Keihäskatu 5. Ilmoittautuminen seurakuntien vaihteeseen Mirja Poutiainen 017 158 111 tai mirja.poutiainen@evl.fi. Lisätietoja diakoni Kirsi Launon selta 040 4848 255.

Diakoniatoimiston vastaanotot: Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 C. Päivystys ilman ajanvaraus-ta ma klo 9–10.30 ja puhe-linaika klo 10.30–11.30 puh. 040 4848 253 Pirjo Litmanen, muuna aikana 040 4848 282. Ke klo 9–10.30 ja puhelinaiika klo 10.30–11.30 puh. 040 4848 253 Birgit-ta Oksman muuna aikana 040 4848 284. Inklännmäen diakoniayhtymän Kirsi Laumon saäpystys ilman ajanvaraus-ta, Suokatu 22 C. Ti klo 9–10.30, puhelinai-ka klo 10.30–11.30 puh. 040 4848 253, muuna aikana puh. 040 4848 255.

MUUTA

Inklännmäen seurakun-takerho to 18.9. klo 13 Tälissä. Lauri Kastarinen.
Sanajumalanpalvelus su 21.9. klo 12. Tälissä. Satu Karjalainen, Pekka Leskelä ja Päiväkuoro.

PERHETYÖ

Naisten lenkki piiri **Pou-kamassa** ma 22.9. klo 18–20.30. Sauna ja ilta-pala 4 €.
Perhekerho ti 23.9. klo 9.30–11. ja ti 30.9. Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 €.

Tarvitsemme perheystäviä lähimmäiseksi lapsiperheisiin arjen tueksi parina tuntina viikossa. Jos kiinnostuit, kysy lisää Pirjo Rissanen 040 4848 252 tai Pirjo Litmanen 040 4848 282

KASTETUT

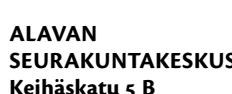
Grace Katri Wade, Leila Willow Wade.

KUULUTETUT

Olli Mikko Julkunen ja Aino-Maria Fredrica Koivisto.

KUOLLEET

Jouko Tapani Kasurinen 90 v, Laila Sofia Kallunki 89 v, Eine Annikki Väänänen 88 v, Tyne Siiri Hiltunen 87 v, Eine Maria Ryy-nänen 86v, Varpu Reetta Huttunen 82 v, Jaakko Mikael Kervinen 76 v, Teuvo Ensio Tuovinen 68 v, Merja Seija Anneli Taskinen 64 v.

**ALAVAN
SEURAKUNTAKESKUS
Keihäskatu 5 B**

Messu su 21.9. klo 11 seurakuntasalissa. Saarna Anna Väättäinen, liturgia Anu Kiviranta, kanttori Leila Savolainen. Isoiskou-lusta 1 leiriläiset mukana. **Tehdään yhdessä -piiri** ti 23.9. klo 12. Yhdistetty diakonia- lähetys- ja käsityö-piiri. Nuorten tila (alakerta).

Kirjallisuuspiiri to 25.9. klo 14 kerhohuone 155. Kirja: Marianna Flincken-gert-Glusch Koff. Yht. henk. Aino Mikkonen 040 7071 499.
Lähimmäisen päivän ju-malanpalvelus su 28.9. klo 11. Seurakuntasalissa. Saarna Anu Kiviran-ta, liturgia Ilkka Koponen, kanttori Ossi Jauhainen.
Messu su 12.10. klo 11. Saarna Ilkka Koponen, liturgia Hanna Koskelainen, kanttori Ossi Jauhainen.

**NEULAMÄEN KIRKKO
Vesurikuja 4**

040 4848 311
Sanan ja yhteyden ilta Neulamäen kirkossa, ro-vasti Matti Vuolanne, Koitto-musiikkiryhmä, ehtoollinen Juha Välimäki. Tilaisuudessa on lasten-hoito ja tarjoulia.

Tuomasmessu su 28.9. klo 18 Neulamäen kirkossa. Saarna Lauri Paatero, litur-gia Anna Väättäinen. Bussi-kuljetus: Pyhän Johannek-sen kirkko klo 17.00, Puijon kirkko klo 17.10, Tuomio-kirkko (pääovi) klo 17.20, Alavan kirkko klo 17.30. Messu alkaa klo 18.00. Pa-luukyty jakeena reittiä mes-sun jälkeen.

VARHAISNUORET

Kouluikäisten kerhot al-kavat viikolla 39 ja niihin ovat tervetulleita koulu-ikäiset lapset ja nuoret. Kerran viikossa kokoon-tuvissa kerhoissa tarjoam-me monipuolista toiminta-ta sekä tutustumme kris-tinuskon perusasioihin ja kirkkovuoden kulkua hartauksissa. Vetäjinä toi-mii 2–4 koulutettua ker-honohjaajaa. Kerhoihin ei tarvitse ilmoittautua etu-käteen. **Kerhopäivät ja -ajat päivitetään nettini viikolla 38 www.kuopion-seurakunnat.fi/alava.** Sa-malla viikolla Alavan seu-rakunnan alueen kouluissa koululaisille jaetaan kut-su, jossa on syksyn toiminta-kokaisuudessaan.

Lisätietoja kerhoista ja syksyn leireistä Pia Sahi Sousa 040 4848 293, pia.sahisousa@evl.fi tai Jukka Korhonen 040 4848 292, jukka.korhonen@evl.fi

MUUTA

Viikkomessu Särkinie-men kerhotila su 21.9. klo 14. Viikkomessu Sär-kinien kerhotila, Särki-niementie 4 Saarna, litur-gia Anna Väättäinen, kant-tori Leila Savolainen.

Viikkomessu Särkinie-men kerhotila su 19.10. klo 14. Viikkomessu Särki-nien kerhotila, Särkinie-mentie 4. Saarna, liturgia Anna Väättäinen, kanttori Ossi Jauhainen.

Arkireitit – ohjattua rukousta 22.–29.10. Oh-jaajina ignatiansien reit-tien ohjaajat Ulla Turu-nen, Marja-Leena Virolai-nen ja Sisko Laitinen. Arki-reitit liittyvät päivittäi-nen puolen tunnin rukous-mietiskely Raamatun teks-

Messu su 28.9. klo 10. Li-turgia Juha Määttä, saarna Matti ja Anna-Kaari-na Palmu, Mari Vuola-Ta-nila ja sudanilaisten laulu-ryhmä. Lisäyhteyttä kirkko-kahvit.

Kallaveden kirkon raamattupiiri ma 29.9. klo 18–19.30 Kirkon seura-kuntasalissa. Vastuuhenkilönä Jarmo Oksanen.

RUKOUKSENI

Siunaa ja varjele meitä,
Korkein, kädellä.

Uuno Kailas, SVK 584

PAULA REMES

MUUTA

Kuolleiden lasten muistopäivän musiikkihar-taus ti 23.9. klo 18. Pyhän Markus kappelissa ja kyttilöiden sytytys Suu-rella hautausmaalla lasten muistomerkkejä. Musiikki Terttu-Liisa ja Valtteri Tuomikoski, Ralli Rantanen ja muistopäivän Kuopion seudun työryhmä.

Miesten sauna ja takkailta pe 26.9. klo 17.30 Pou-kaman leirikeskuksessa. Il-taan kuuluvat sauna, uinti/avanto ja ilta-pala. Markku Virta teemalla "Päihteet ja perhe/parisuhde".

Rukajärven kirkkoret-ki su 28.9. klo 8. Linja-au-to ajaa reittiä: Pyhä Johan-neksen kirkko, Puijon kirkko, keskusta Majjalahden-katu, Alavan kirkko, Särki-niemen srk-keskus, Kalla-veden kirkko. Ohjelmassa messu Nurmeksen kir-kossa, kirkkokahvit. Ruka-järveskeskus, kenraali Raap-panan elämäntyö. Lieksan kirkko ja kotiseutumuseo. Lounas. Retken hinta 70 € maksetaan bussissa. Ilm. ke 24.9. mennessä Jaakko Vet-tenranta 040 836 6408 tai vetenraja@gmail.com ja Elsa Tenhunen 0400- 894 888.

Miestenpiiri jynkänvuo-rella to 2.10. klo 18.30 jynkänvuoren kerhohuoneella (Isännäntie 22). Tal-koolaisille tarjotaan lou-nas, siksi ilmoittautumi-nen 29.9. mennessä Katrile 040 4848 334.

DIAKONIA

Ystäväpiiri varttuneil-le torstaisin klo 12–13.30. Petosen seurakuntatalon kerkopöydässä.

Levosen kamari ma 22.9. klo 13–14.30. Leväsen-tie 27, uusi puoli, 2 krs. Sa-nan maanantai.

Kuopion evl. ut. seura-kuntien yhteinen lähim-mäispalvelun peruskurssi 24.–26.10. Alavan seura-kuntasalissa, Keihäskatu 5. Ilmoittautuminen kurssil-le 10.10 mennessä seura-kuntien vaihteeseen, mir-ja.poutiainen@evl.fi tai 017 158 111 klo 8–16. Kaik-ki ilmoittautuneet haasta-tellaan. Lisätietoja Maarit Kirkselä 040 4848 369.

Hyvän hoidon päivä ke 24.9. klo 10.30–14.30 Rytkyn leirikeskuksessa. Ilmoittautuminen dia-koniatoimistoon 040 4848 332 ma klo 9–10. Voit jättää myös viestin vastaajaan.

Vapaehtoisten ja lähim-mäisten ilta ke 24.9. klo 18–20 Petosen seura-kuntatalon takkahuonees-sa. Aiheena sitoutumi-nen. Anna-Kaarina ja Mat-ti Palmu.

Avoimet ovet ja kahvi-tarjoilu diakoniatoimis-tossa Petosella to 25.9. klo 12–14. Pyörönkaari 26.

**KARTTULAN KIRKKO
Kirkkotie 23**

040 4848 545
Messu su 21.9. klo 10. Litur-gia Juha Määttä, saarna Anna-Kaarina ja Matti Palmu, ja kanttorina Anne Kerä-nen. Messun jälkeen lähe-tyslounas ja -tilaisuus Kart-tulan seurakuntakodilla.

Messu ja 70-75- ja 80-vuotiaiden syntymä-päiväjuhla su 28.9. klo 10. Mikko Väisänen, Anne Kerä-nen ja Tuula Makkonen. Tänä vuonna 70, 75 ja 80 vuotta täyttävien syntymäpäiväjuhla messun jäl-keen Karttulan seurakun-takodilla.

MUUTA

Anna-Kaarina ja Mat-ti Palmu vieraillee Asu-kastuvalla Karttulasuon-ta 25.9. klo 12.
Koskenkylän, Syvännie-men ja Soinlahti-Vir-maanpään yhteinen seurakuntapiiri to 25.9. klo 19. Toimi ja Viljo Paukko-sella. Mukana Anna-Kaari-na ja Matti Palmu. Kahvi-tus alkaa klo 18.30.

**KARTTULAN
SEURAKUNTAKOTI
Kissakusentie 14**

040 4848 547
Rukousilta su 28.9. klo 18.
Rukousilta 4–6-vuotiaille ke 1.10. klo 17–18.30. Ilmoittautumi-nen tekstiviestillä (lapsen nimi, ikä ja huoltajan tie-dot) 26.9. klo 16 mennessä, Tuija Soini 040 4848 543. Ryhmään mahtuu 15 lasta. Ohjaajina Tuija Soini ja Mari Paukkonen.

**SYVÄNNIEMEN
PAPPILA
Kuttajärventie 6**

040 4848 548
Raamattupiiri ma 29.9. klo 18 ja jatkuu parillisten viikkojen maanantaisin.

LÄHETYS

Lähetysaskartelut maanantaisin klo 18.20 Petosen srk-talolla.

Lähetysseurat pe 26.9. klo 19 Rissassa, Lohitie 5, Karttula. Mukana Palmut. Kahvitus alkaa klo 18.30.
Lähetysksen tyynyliina-talkoot la 4.10. klo 9–15 jynkänvuoren kerhohuoneella (Isännäntie 22). Tal-koolaisille tarjotaan lou-nas, siksi ilmoittautumi-nen 29.9. mennessä Katrile 040 4848 334.

DIAKONIA

Ystäväpiiri varttuneil-le torstaisin klo 12–13.30. Petosen seurakuntatalon kerkopöydässä.

Levosen kamari ma 22.9. klo 13–14.30. Leväsen-tie 27, uusi puoli, 2 krs. Sa-nan maanantai.

Kuopion evl. ut. seura-kuntien yhteinen lähim-mäispalvelun peruskurssi 24.–26.10. Alavan seura-kuntasalissa, Keihäskatu 5. Ilmoittautuminen kurssil-le 10.10 mennessä seura-kuntien vaihteeseen, mir-ja.poutiainen@evl.fi tai 017 158 111 klo 8–16. Kaik-ki ilmoittautuneet haasta-tellaan. Lisätietoja Maarit Kirkselä 040 4848 369.

Hyvän hoidon päivä ke 24.9. klo 10.30–14.30 Rytkyn leirikeskuksessa. Ilmoittautuminen dia-koniatoimistoon 040 4848 332 ma klo 9–10. Voit jättää myös viestin vastaajaan.

Vapaehtoisten ja lähim-mäisten ilta ke 24.9. klo 18–20 Petosen seura-kuntatalon takkahuonees-sa. Aiheena sitoutumi-nen. Anna-Kaarina ja Mat-ti Palmu.

Avoimet ovet ja kahvi-tarjoilu diakoniatoimis-tossa Petosella to 25.9. klo 12–14. Pyörönkaari 26.

**KARTTULAN KIRKKO
Kirkkotie 23**

040 4848 545
Messu su 21.9. klo 10. Litur-gia Juha Määttä, saarna Anna-Kaarina ja Matti Palmu, ja kanttorina Anne Kerä-nen. Messun jälkeen lähe-tyslounas ja -tilaisuus Kart-tulan seurakuntakodilla.

Messu ja 70-75- ja 80-vuotiaiden syntymä-päiväjuhla su 28.9. klo 10. Mikko Väisänen, Anne Kerä-nen ja Tuula Makkonen. Tänä vuonna 70, 75 ja 80 vuotta täyttävien syntymäpäiväjuhla messun jäl-keen Karttulan seurakun-takodilla.

MUUTA

Anna-Kaarina ja Mat-ti Palmu vieraillee Asu-kastuvalla Karttulasuon-ta 25.9. klo 12.
Koskenkylän, Syvännie-men ja Soinlahti-Vir-maanpään yhteinen seurakuntapiiri to 25.9. klo 19. Toimi ja Viljo Paukko-sella. Mukana Anna-Kaari-na ja Matti Palmu. Kahvi-tus alkaa klo 18.30.

DIAKONIA

Ystäväpiiri varttuneil-le torstaisin klo 12–13.30. Petosen seurakuntatalon kerkopöydässä.

Levosen kamari ma 22.9. klo 13–14.30. Leväsen-tie 27, uusi puoli, 2 krs. Sa-nan maanantai.

Kuopion evl. ut. seura-kuntien yhteinen lähim-mäispalvelun peruskurssi 24.–26.10. Alavan seura-kuntasalissa, Keihäskatu 5. Ilmoittautuminen kurssil-le 10.10 mennessä seura-kuntien vaihteeseen, mir-ja.poutiainen@evl.fi tai 017 158 111 klo 8–16. Kaik-ki ilmoittautuneet haasta-tellaan. Lisätietoja Maarit Kirkselä 040 4848 369.

Hyvän hoidon päivä ke 24.9. klo 10.30–14.30 Rytkyn leirikeskuksessa. Ilmoittautuminen dia-koniatoimistoon 040 4848 332 ma klo 9–10. Voit jättää myös viestin vastaajaan.

Vapaehtoisten ja lähim-mäisten ilta ke 24.9. klo 18–20 Petosen seura-kuntatalon takkahuonees-sa. Aiheena sitoutumi-nen. Anna-Kaarina ja Mat-ti Palmu.

Avoimet ovet ja kahvi-tarjoilu diakoniatoimis-tossa Petosella to 25.9. klo 12–14. Pyörönkaari 26.

**KARTTULAN KIRKKO
Kirkkotie 23**

040 4848 545
Messu su 21.9. klo 10. Litur-gia Juha Määttä, saarna Anna-Kaarina ja Matti Palmu, ja kanttorina Anne Kerä-nen. Messun jälkeen lähe-tyslounas ja -tilaisuus Kart-tulan seurakuntakodilla.

piiri ti 23.9. klo 13. Veikko ja Raija Lyytikäisellä, Kaislas-tentie 36. Mukana nimik-olähetit Anna-Kaarina ja Matti Palmu. Arpajaiset.
Puotossalmen lähetys-piiri pe 26.9. klo 14 Rit-va Heikkisellä, Koljonnie-menpolku 13. Mukana nimikkolähetit Anna-Kaari-na ja Matti Palmu. Ar-pajaiset.
Rytkyn lähetyspiiri ti 30.9. klo 18 Anni ja Onni Krögerillä, Siltapuro 2.

PYHÄKOULU

Pyhäkoulut seuraavas-ti: **Petosen srk-talolla** klo 13.30 (14.9., 21.9., 28.9., 19.10., 26.10., 2.11., 16.11., 23.11., 30.11., 7.12. ja 14.12.). **Hamilahlahti / Hiekka-lassa** klo 11 (aloitus 20.9.10. muut kokoukset so-vitaan yhdessä). **Kotimet-sän kirkkokortet jynkänvuorella** klo 16–17.30 su 28.9. ja 5.10. **Soinin-lahdessa / Jauhainen** klo 13 kuukauden 3. sunnuntai (ensimmäinen kokountu-minen 21.9.). **Vehmasmä-en kappelilla** klo 13 (aloitus 21.9., muut kokoukset so-vitaan yhdessä).

KASTETUT

Reeta Ramona Räsänen, Ii-ris Elviira Verronen, Jason Jerry Paulus, Lenni Elme-ri Lind, Topi Arvi Juhani Jär-venpää, Liian Eevi Emi-lia Rabinä, Hilma Vieno Ilo-na Korolainen, Aino Melina Siikavirta, Iida Emilia Laiti-nen, Onni Emil Ronkainen, Sanni Aino Eveliina Lau-nonen, Jasmin Helli Emilia Lehti, Ida Maria Tissari.

KUULUTETUT

Olli Lassi Juhani Savolai-nen ja Kaisa Katleena Ka-rakorpi, Sampsa Olavi Pit-känen ja Katriona Anna-Riikka Mäki.

KUOLLEET

Mikko Toroi 84 v, Pek-ka Olavi Tirronen 75 v, Ritva Marjatta Airaksien 68 v, Kirsi Marjaa-na Huttunen 46 v, Timo Olavi Penttinen 46 v.

MÄNNISTÖ

**PYHÄN
JOHANNEKSEN
KIRKKO
Kellolahdentie 8**

KULTTUURIKULMA

Menovinkit 17.9.–1.10.2014

NÄYTTELYT

Galleria G12
 + Tapio Kettunen 20.9.–9.10.
VB-valokuvakeskus
 + Särkynyt arki 5.9.–2.11.
Kulttuurikeskus Vuorilinna
 + Hanna Kilpiäisen 30-vuotis ikonijuhlanäyttely avoinna 17.9. ja 24.9. klo 12–15

TAPAHTUMIA, ESITYKSIÄ

Hopeatähti

+ **Mielensäpahoittaja** 16.9. klo 13 ja klo 15.30

Kino Kuvakukko

+ **Ikääntyvien yliopisto** to 18.9. klo 13

Ei oo kaikki intiaanit kanootissa – idomien ihmeellinen maailma
 Professori Pirkko Muikku-Werner. Kuopion kaupungintalon juhlasali

Pasimusic 18.–21.9. Pohjois-Savo
 www.pasimusic.com

Filosofiakahvila

ti 23.9. klo 17

Kuopion kaupunginkirjaston kahvila

ANTI – Contemporary Art Festival 23.–28.9.

www.antifestival.com

Digitaaliset pelit perheen arjessa

ti 16.9. klo 17.30

Särkynyt arki -näyttely VB-valokuvakeskuksella.

Kuopion Muotoilukatemian auditorio. Järj. Snellman-kesäyliopisto ja Kuopion Kriisikeskus

Sotku 23.9. klo 19

+ Joona Halonen: Lyhyt matemaatiikka ja Variskuo

Humanismin ilta ke 24.9. klo 17
 Kuopion kaupunginkirjaston luentosalissa

+ Senaattorit kohtaavat nyky-päivän – Leo Mechelinin ja J.V. Snellmanin ajatuksia tämän päivän kysymyksistä

Kuopion Musiikkikeskus, ohjelmassa mm.

+ Matinealounas ja päivämateria 18.9. klo 12 Konserttisali

+ Sinfoniasarja 18.9. klo 19 Konserttisali

+ Operettigaala 19.9. klo 19 Konserttisali

+ Equally Stupid 19.9. klo 21.30 Jazzklubi

+ Terem Quartet 1.10. klo 19 Konserttisali

Kuopion kaupunginteatteri, ohjelmassa mm.

+ Koko kansan talo, ensi-ilta 20.9.

Kuopion taidemuseo.

Mahtavat menopelit taidemuseolla. Jan-Erik Andersson, Kolmio, ympyrä ja neliö tapaavat grillikioskiläivän, 1988. Pekka Halosen kokoelma. Kuopion taidemuseo.

VIIKON VALINNAT

Sopuisasti ja sotaisasti

Matti Sihvonon: Rinnakkain rajalla. Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Raja-Karjalassa 1917–1940. Ilias. 2014.

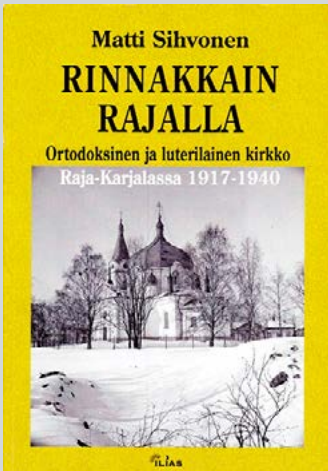
Kuopiolaisten hyvin muistama emerituspiispa edustaa nyky-yhteiskunnan kunniakansalaista tekemällä työtä eläkeläisenäkin ja eikä tässä vielä kaikki, karjalaisen sukutaustansa vuoksi hän on laajentanut teologista näköalaansa myös ortodoksisuuden puolelle. Raja-Karjalassa rinnakkaiseloa on ollut jo 1200-luvulta. Vuonna 1939 maailmanpalon evakkojen suhde oli n. 390 000 luterilaista ja 52 000 ortodoksia, vaikka vuosisadan alussa heitä oli karjalaisista 70 %.

Ortodoksit ja luterilaiset kävivät ristiin toistensa seurakunnallisissa tilaisuuksissa. Tosin epäluuloisuuttakin riitti, etenkin kuoleman rituaalit kummastuttivat, luterilaisten mielestä ortodoksit suorastaan palvoivat vainajiaan viemällä näille esimer-

kiksi ruokaa haudalle, kun taas ortodoksien mielestä luterilaiset eivät muistaneet kuolleitaan. Sen sijaan vuoden 1918 tapahtumien seurauksena molempien uskontokuntien edustajat saatiin veljeshautaan, mutta vain silloin kun kummatkin osapuolet kuuluivat valkoisiin.

Hauska yksityiskohta kirjassa on eri kirkkokuntien suhtautuminen avioliittoon, karjalaiset käyttivät siitä ilmaisuja hyppylä naiminen. Ortodokseilla se oli kansan tapa, joka hiljaisesti hyväksyttiin, mutta luterilaiset paheksuivat aviottomia lapsia. Myös muita inhimillisyksiä Sihvonon tuo esille, kirkonmieskin saattoi elää oman moraalinsa mukaan, joitakin ortodoksipappeja löydettiin jopa maantienjasta.

Rinnakkain rajalla on mielenkiintoisesti kirjoitettu kirja, joka valottaa ja käsittelee kohteitaan tasapuolisesti, ansaitsisi kyllä

kunnon kustantajan ja sen myötä kovat kannet ja ehkä vielä kuviakin rikastamaan lukijan saamaa tietoa. Tämä kuuluu niihin tutkimuksiin, joista laajemmatkin joukot voisivat kiinnostua.

TERHI LAITINEN

OIKAISU

Viime lehden Suurella Sydämellä -palvelusta kertovaan juttuun oli eksynyt virhe. Jutussa kerrottiin, että Kuopion sivuilla käy arkipäivisin 3000 kävijää. Oikea määrä on 30 kävijää.

Sinua kutsutaan

Lähimmäispalvelu on tavallisten ihmisten taidoin tehtävää auttamista, tukemista ja kuuntelua. Samalla se on osallistumista seurakunnan toimintaan.

Koulutus antaa valmiuksia

- ihmisen kohtaamiseen
- vaikeassa elämäntilanteessa olevan tukemiseen
- oman henkisen ja hengellisen kasvun kehittämiseen
- mahdollisuuden toimia lähimmäispalvelussa
- mahdollisuuden jatkokoulutukseen, työnohjaukseen ja virkistykseen

Aika ja paikka 24.-26.10.2014
 Alavan seurakuntasaliin, Keihäskatu 5

Ilmoittautuminen

10.10. mennessä
 seurakuntien vaihteeseen,
 mirja.poutiainen@evl.fi tai (017) 158 111.

Lisätietoja antavat diakoniatyöntekijät

Piia Jääskeläinen	Alava	040 484 8326
Raili Lehtoviita	Puijo	040 484 8438
Anne-Mari Mertanen	Männistö	040 484 8406
Maarit Kirkinen	Kallavesi	040 484 8369
Kirsi Launonen	Tuomiokirkko	040 484 8255
Auli Kekkonen	Järvi-Kuopio	040 488 8631

www.kuopionseurakunnat.fi

KUOPION EV.LUT. SEURAKUNNAT

RISTIVETOA

Koululaisten olohuoneessa

Leikkejä, läksyjä ja ulkoilua. Alakoulu-
laisten toiminta-
tuvalla iltapäivä
kuluu kuin siivillä.

Pyhän Johanneksen kirkon kerhotoiloissa käy iloinen kikäty ja kiljahelu. Toista luokkaa käyvä Emilia Mensonen ilahduttaa muita lapsia tekemällä tyylipuh-taan spagaatin.

”Harrastin aikaisemmin sirkusta”, tyttö selvittää.

Emilia ja kymmenisen muuta alakouluikäistä lasta ovat tulleet Männistön seurakunnan järjestämään toimintatapaan viettämään aikaa koulupäivän jälkeen.

”On kiva, ettei tarvitse olla yksin kotona. Tänne on aina mukava tulla”, Emilia kertoo.

”Kaikkein hauskinta on, kun pääsee piirtämään. Joskus teen läksytkin täällä.”

Toimintatapa on avoinna 1.–4. -luokkala-sille aina tiistaisin ja torstaisin.

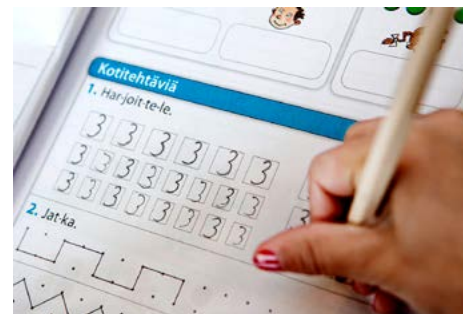
”Käyn yleensä molempina päivinä.”

Välpäla maistuu

Sisarukset Sofia Hynynen ja Karoliina Ignatovich istuvat rinta rinnan läksykirjojen äärellä.

”Kävin toimintatuvalla jo viime talvena.

Olen saanut täältä yhden uuden kaverinkin”, tokaluokkalainen Karoliina kertoo laskuharjoitusten lomassa.

Aikaa jää hyvin myös läksyille.

Aatu Vanninen, Karoliina Ignatovich, Sofia Hynynen ja Tiina Silvasvuori ryhtyivät toimintatuvalla linnanrakennuspuuhiin.

Koulupäivän jälkeen leikkiminen ja lautapeliä pelaaminen on tyttöjen mukaan parasta ajanvietettä.

Ekaluokkalaiselle Sofalle toimintatuvalla käyminen on vielä uutta – siitä huolimatta hän on jo kuin vanha tuttu muiden kävijöiden kanssa.

”Ihaninta on kuitenkin se, että saa olla yhdessä sisikon kanssa.”

Läksyjen jälkeen sisarukset odottelevat jo malttamattomina välpälaa.

”Mulla on aina koulupäivän jälkeen kova nälkä”, Sofia selittää.

Mehu ja voileipä tekevätkin hyvin kaupansa koko porukalle.

”Meidän mielestä tämä voisi olla auki

vaikka joka päivä”, Sofia ja Karoliina summaavat kokemuksiaan toimintatuvasta.

Toimintatupa
koettu tärkeäksi

Männistön seurakunnan toimintatupa käynnistettiin viime vuoden syysyllä.

”Aluksi vähän jännitimme, että tuleeko tänne ketään. Viime vuosi mentiin kokeilupeiraatteella. Kävijöitä alkoi kuitenkin ilmaantua ja nyt toiminta on jo vakiintunut”, lastenohjaaja Tiina Tiainen kertoo.

Vanhemmilta on tullut pelkäänsä positiivista palautetta.

”Tätä pidetään tosi tärkeänä palveluna.

Tarve alakoululaisten iltapäivätoiminnalle on

kova, sillä monet tokaluokkalaiset eivät enää mahdu koulujen iltapäiväkerhoihin.”

”Männistön seurakunta on pitkään tehnyt yhteistyötä alueen koulujen kanssa, siitä sitten luontevasti kumpusi ajatus käynnistää toimintatupa.”

Toimintatuvalla voi tulla ilman ennakkoilmoittautumista ja palvelu on perheille maksutonta.

”Emme myöskään kysele kenenkään kirkkoon kuulumista, vaan kaikki halukkaat ovat tervetulleita”, Tiainen painottaa.

Vastaanlaista toimintaa on tarjolla myös Puijon ja Kallaveden seurakunnilla.

HELI HARING

KYSY USKOSTA

Mistä tietää, että Jumala on olemassa?

Jos kysyy Jumalaan uskovilta ihmisiltä, mistä he tietävät, että Jumala on olemassa, vastaukset saattavat yllättää.

Aika moni sanoo, ettei hän tiedäkään sitä varmasti. Hänellä vain on tuntu tai aavistus siitä, että on jotakin Suurempaa. Emme ole yksin maailman-kaikkeudessa eikä maailmankaikkeuskaan ole yksin. Jokin aivan toisenlainen todellisuus, voima tai henki läpäisee kaiken ja kannattelee sitä.

Tuota Suuremman tuntua ei voi kutsua tiedoksi. Ehkä se on jonkinlaista sisäistä havainnointia.

Sanalla aavistus yritän sanoa, että kyse on hyvin hauraasta ja hienovirteisestä tunnusta. Sen tuntee silloin kun on sopivan hiljaisessa tilassa ja mieli on oikealla tavalla rauhoittunut.

Se on niin ohut tuntu, ettei siitä lopulta osaa sanoa, onko sitä olemassa

vai ei. Sitä voi verrata oman sydämen lyöntien kuulemiseen. En tiedä, kuuluuko sydämeni äänen vai tunnenko vain sen liikkeen sisälläni.

Jumala-aavistukseen liittyy usein ikävä ja kaipaus, jota sitäkin on vaikea kuvata tarkasti. Tuntuu kuin elämästä puuttuisi jotakin, jota ei kuitenkaan osaa nimetä.

Kaikki on hyvin, eikä sittenkään ole. Sinänsä kauniista taulusta puuttuu ratkaiseva siveltimen veto. Ihana musiikkikappale tarvitsee vielä yhden instrumentin.

Tätä puuttuvan palan ikävää voi pitää yhtenä merkinä Jumalasta. Ihmisen sisällä on Jumalan muotoinen tyhjä tila. Samoin nälkä on merkki siitä, että josakin on ruokaa ja jano on merkki veden olemassaolosta.

Jumala-aavistusta voi verrata myös muistamiseen ja unohtamiseen. Koke-

mus on kaikille tuttu. Tiesin jonkin asian, vaikka kirjan nimen, mutta sitten unohtin sen. Kirjan nimi pyörii nyt kielen päällä, mutta en saa sanottua sitä. Olen unohtanut sen, mutta silti tiedän, että tiedän sen. Sitten välähtää: kirjan nimi on Uskon mysteeri. Tiesin sen koko ajan, mutta en saanut sanottua sitä.

Samalla tavalla voin kokea uskon Jumalaan. Minulla on sellainen tuntu, että tajuan Jumalan todellisuuden, mutta olen hukannut sen enkä saa siitä kiinni. Kun rukoulen, ajattelen ja kuuntelen sisimpääni, Jumala tuntuu olevan lähellä, kuin kielen päällä pyörivä asia. Silti hän on poissa, kuten unohtunut asia, joka ei suostu palaamaan mieleen.

Näin Jumala tiedetään samalla kun häntä ei tiedetä.

Sisäinen tuntu tai kokemus on vain yksi tapa ”tietää”, että Jumala on.

On myös järkipäisempiä tapoja

vakuuttua Jumalasta, kuten Raamattu tai klassiset jumalatodistukset. Useimmiten ne puhuttelevat vain niitä, jolla on jo sisäinen tuntu tai kaipaus Jumalaan päin.

KARI KUULA

Teologian tohtori Kari Kuula vastaa palstalla kysymyksiin kirkosta ja uskosta. Lähetä kysymykset osoitteeseen kirkkojakoti@evl.fi

KIRKKO & KOTI

12

17.9.2014

Kuopion ja Siilinjärven
seurakuntalehti.
101. vuosikerta.

Seuraava numero ilmestyy 1.10.

Julkaisija

Kuopion evlut. seurakunnat,
 PL 1064, 70101 Kuopio,
 puh. 017 158 111, faksi 017 158 288,
 www.kuopionseurakunnat.fi.

Toimitusneuvosto Paavo Kaitokari, Hannu Koskelainen, Kirsi Leino,
 Pauli Kurkiriinne, Marketta Rantama

Painos 73 670 kpl

Toimitus

Kirjastokatu 5 A, 1, 70100 Kuopio
 etunimi.sukunimi@evl.fi

Viestintäpäällikkö,

Kirkko ja Koti -lehden

päätoimittaja

Minna Siikaniva

puh. 040 4848 273

Tiedottaja

Ulla Remes (virkavapaalla)

Tiedottaja (vs.)

Heli Haring

puh. 044 414 4801

Tiedottaja

Merja Tapio

puh. 040 4848 236

www.kirkkojakoti.fi

www.facebook.com/kirkkojakoti

KOTIMAA

Sannan lottovoitto

Sanna Laakso, 33, kutsuu itseään lottovoittajaksi. Ei tosin minkä tahansa arpapelin - hän sai viime keväänä uuden munuaisen viiden ja puolen vuoden odottamisen jälkeen.

Marraskuussa 2011 *Kirkko ja koti* -lehden Mitä mielessä -palstalla kuumisistaan kertoi nuori nainen, joka oli odottanut jo reilu kolme vuotta uutta munuaista. Mitä odotuksen loppuminen tänä päivänä tuntuu?

”Muutos on radikaali. Nyt kaikki on mahdollista ja pystyn itse päättämään ja suunnittelemaan tulevaa.”

”Olen kaivannut normaalia arkea, sitä mitä terveet ihmiset tekevät. Odotan ja toivon tasapainoista elämää ja paljon matkoja”, Sanna kertoo.

”Australia kiehtoisi kovasti. Onneksi Kreikan matka on jo varattu tälle syksylle”, hän tuumaa ja listaa perään useita toivomatkakohteita.

”Paljon olen onneksi päässyt reissaamaan, mutta paljon on vielä näkemättä.”

Sanna on ollut munuaissiirtojonossa aikaisemminkin. Peittyvästi periytyvä munuaisten vajaatoiminnan sairaus heikensi munuaisten toiminnan ja 14-vuotiaana hän sai muutaman kuukauden odottamisen jälkeen ensimmäisen munuaissiirron. Sen jälkeen hän sai elää terveenä, käydä koulut, opiskella, mennä naimisiin ja olla työelämässä pankkialalla.

Onko tämä totta?

Jos munuaiset eivät syystä tai toisesta toimi, joutuu ihminen käymään hoidossa, jolla puhdistetaan kehossa kulkeva veri kuona-aineista. Dialyysihoidot pitivät Sannan hengissä.

”Voisin kuvailla elettyä arkea niinkin järeällä sanalla kuin vankila. Jollakin tavalla vapaus viidään, kun hoitoon on mentävä kolmesti viikossa, oli sitten arki tai pyhä. Taksi tuli hakemaan määrättyyn aikaan ja toi takaisin. Elämän suunnittelu oli vaikeaa.”

”Voi tietysti kysyä, mikä on normaalia elämää? Hienointa on, jos ihminen uskaltaa tehdä omia ratkaisujaan. Mennyttä ei voi muuttaa, mutta tähän päivään voimme vaikuttaa”, Sanna tuumii.

Sitten hän palaa ilon hetkeen. Odotettu puhelinoitto tuli huhtikuun 9. päivänä. Sopiva munuainen oli löytynyt.

”Voiko tämä olla totta, ihmettelin seuraavan vuorokauden aikana kymmeniä kertoja niin hoitajille kuin lääkäreillekin. Osa jo hermostui minun kyselyihin”, Sanna nauraa.

Matka Helsinkiin alkoi heti puhelun jälkeen. Leikkaus suoritettiin seuraavana iltana. Kolmen viikon kuluttua Sanna pääsi Kuopioon ja siitä viikon päästä kotiin.

”Vanhempani jännittivät toipumistani Turkissa. En uskaltautunut ilmoittaa heille leikkauksesta, ennen kuin se oli täysin varmaa. Vanhemmilleni, sekä siskoilleni ja miehelleni olen kiitollinen, että he jakoivat olla tukenani odottamisessa ja leikkauksessa toipumisessa.”

”Ystävät ovat olleet vuosien aikana suuri tuki. Ilokseni huomasin, miten ihmiset olivat leikkauksen aikoina hengessä mukana. Sain yllättäviä tsemppauksia esimerkiksi facebookin kautta. Se kosketi.”

Odottamiseen ei totu

”Paljon on vuosien aikana tullut pohdittua. Oliko voinut tehdä jotain toisin? Miten jaksan eteenpäin? Mikä on elämässäni tärkeää juuri nyt? Asioita joutui jäsentelemään.”

”Vaikkeimpina hetkinä olen Yläkertaan jutellut ja esittänyt kysymyksiäkin. Kyllä ihminen hädässään kääntyy jonkin isomman puoleen, kun omat neuvot loppuvat. Kaikkeen ei ihminen kykene.”

Syksyt ovat olleet Sannalle vaikeita aikoja. Pimeää ja sateista. Se on auringon valosta ja lämmöstä nauttivalle tuskaa.

”Sitä oli aina vuoden alussa toivonut, että tänä vuonna saan uuden munuaisen. Pettymys oli suuri – ei vieläkään.”

Sanna antoi itselleen myös luvan olla väsynyt. Aina ei tarvitse olla reipas.

”Odottamiseen ei totu. Hyvää tarkoittavat

”Arki oli
kuin vankila

Sanna Laakso etsii ja odottaa tänä syksynä työpaikkaa ja loma-reissua lämpimään.

HANNA KARKKONEN

toivotukset ja lässytykset eivät auta. Tärkeintä olisi niissä tilanteissa kuunnella, olla läsnä. Minua helpotti, kun sain purkaa mieltäni ja välillä purnata. Kohteena yleensä vanhemmat, sisokset ja mies, jotka ovat joutuneet kestämaan matkan varrella paljon.”

Vertaistuki on ollut Sannallekin merkittävä pilari. Samoin dialyysissä käyvien keskuudessa viljeltyvä musta huumori. Ilot ja surut tulivat vierustoverin kanssa tutuiksi.

Sanna toimii Pohjois-Savon munuais- ja maksayhdistyksen varapuheenjohtajana. Vuosien aikana hän on tehnyt valituksia ja oikaisuja auttaakseen sekä itseään, että muita potilaita ratkomaan epäkohtia. Hän haluaa oikeudenmukaisuutta.

”Olen kova luvata taistelemaan.”

Elinluovutus on myös asia, josta yhdistys haluaa muistuttaa.

”Elimiä tarvitaan koko ajan. Testamentilla ihminen ilmaisee selkeästi tahtonsa asiasta. Se voi pelastaa useamman hengen tai jonkun odottami-

nen saa vastauksen, kuten minulla. Tutustu rohkeasti elinluovutuskorttiin.”

Hyvää kannattaa odottaa

Pienen villakoira Tedin ja miehensä **Jounin** kanssa Jännevirralla asuvan Sannan elämä on edelleen odottavaista, mutta silti toiveikkaan erilaista. Työelämäänsä hän haluaisi mahdollisimman pian.

”Toivottavasti se, että on ollut työelämästä poissa sairauden takia muutaman vuoden, ei olisi pelote työnantajille. Itse olen siirännäisen saatuani terve ja into oppia uutta on kova.”

”Liitossamme olemme keskustelleet erityisesti siitä, miten nuorten ihmisten kohdalla sairaalajaksot vaikeuttavat työelämään palaamista. Osa jaksaa tehdä työtä dialyysihoitojen ohessa, osa on kokenaan poissa. Asioista on hyvä ottaa selvää. Ihmistä voisi pyytää vaikka käymään

ja kertomaan omasta sairaudestaan”, Sanna heittää ehdotuksen työnantajille.

”Olen aina kertonut avoimesti sairaudestani. Ajattelen, että pääsee helpomalla, kun ei yritä piilotella mitään. Ulospäin sairaus ei välttämättä näy.”

”Vaikka elin reippaasti, jouduin varomaan – ja joudun vieläkin. Pitää tietää omat rajansa, mutta ei saa pelätä elää.”

Odottajilta vaaditaan pitkää pinnaa. Pienillä arkisilla ja iloisilla asioilla on hyvä virkistää mieltä.

”Hyvää kannattaa aina odottaa, ja uskoa siihen, että odotus joku päivä palkitaan”, Sanna rohkaisee.

HANNA KARKKONEN

Elinluovutuskortin voi tilata esimerkiksi osoitteesta: www.kyllaelinluovutukselle.fi